ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4203 1899 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 22/3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1900 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ՌԱՄԱԶԱՆ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4203

درعليه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխանակ փարայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Դաշնակցութեան զրոյցներ.— Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Բորթուկալի դաշնակցութեան խնդրին մէջ.—Գերմանիոյ մէկ ազդարարութիւնը:

Անգլիոյ գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէնի այն ճառէն ի վեր՝ որուն մէջ որոշակի յայտարարեց թէ դաշնակցութիւն մը կնքուած է Մեծն Բրիտանիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ, քաղաքական աշխարհը սկսած էր զբաղիլ այն հիմնաւոր ու անհիմն դաշնակցութեանց լուրերով որ հոս ու հոն շրջիլ սկսած էին անգլօ-թրանսվալեան պատերազմին առթիւ։ Ան ատեն, թէեւ գերմանական ու ամերիկեան մամուլը բուռն հերքումներով ընդունեց Պ. Չէմպըրլէնի յայտարարութիւնը, բայց խնդիրը հազիւ մոռցուած էր, երբ նոր դաշնակցութեան մը լուրը տարածուեցաւ։ Կ'ըսեն թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Բորթուկալի միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով, Բորթուկալ միւս երկուքին պիտի թողու Լօրէնսօ-Մարքէզը։

Այս լուրը՝ որ գերմանական աղբիւրէ բղխած էր, սկիզբները լրջօրէն ընդունուեցաւ գերման թերթերուն կողմէ, ու նոյն իսկ անոնցմէ մէկը՝ Լոքալ Անցայկըր հրատարակեց խնդրոյ նիւթ եղող համաձայնութեան պայմանագիրը։ Գերման կառավարութիւնը, սակայն, իսկոյն հերքեց այդ հրատարակութիւնը, ընդհանուր զարմանք մը պատճառելով։ Կ'ըսէին թէ ինչո՞ւ համաձայնութեան մասին նախապէս հրատարակուած զրոյցները գերման կառավարութեան կողմէ ներշնչուածի երեւոյթ մը ունենալնուն հակառակ՝ նախապէս չհերքուեցան և թէ ինչո՞ւ պայմանագրին պատճէնը կը հերքուի իբր անհիմն հրատարակութիւն մը։

Անոնք որ գերման քաղաքականութիւնը խորապէս ուսումնասիրած են, դիւրաւ ըմբռնեցին սակայն թէ գործելու այդ եղանակը քաղաքական հին խաղ մըն էր, որուն ծագումը գտնելու համար պէտք էր մինչեւ Պիզմարքի նախարարապետութեան օրերը ետ երթալ։ Այդ հին խաղին համաձայն, Լոքալ Անցայկըրի հրատարակութեան ու գերման կառավարութեան մտածման խորը ուրիշ բան պէտք չէ փնտռել եթէ ոչ... ազդարարութիւն մը՝ որ բնականաբար Անգլիոյ ուղղուած է։

Եթէ երբեք վերջին դէպքերը լուրջ քննութեան մը ենթարկելու ըլլանք, իսկոյն պիտի տեսնենք թէ Անգլիոյ պետական անձնաւորութեանց մտադրութիւնն էր առնձգութիւն մը՝ Լօրէնսօ-Մարքէզի կողմը։ Եւ սակայն ատանկ բան մը աչագին խնդիրներու ծնունդ պիտի տայ։ Օրինակի համար, Փրանսա այդ առնձգութեան մէջ վտանգ մը պիտի տեսնէ Մադակասքարի դէմ ու բնականաբար Ռուսիա պիտի յարի անոր։ Դուրս Գերմանիոյ, ան ալ ձեռքի տակէ այդ տեսակ ազդարարութիւն մը ընելու համար ունի իր պատճառները՝ որոնք շատ ալ հիմնաւոր են։ Եւ սակայն Գերմանիա ո՛չ թէ այդ առնձգութեան արգելք ըլլալ կ'ուզէ, հապա բաժին մը՝ որուն համար իրաւունք ալ ունենալ կը թուի։ Այդ իրաւունքին ինչ ըլլալը դիւրաւ կ'ըմբռնուի հետեւեալ մեկնութեամբ զոր Մաթէն կու տայ քաղաքական յօդուածի մը մէջ։

Ասկէ տարիներ առաջ Լիզպոնայի կառավարութիւնը Լօրէնսօ-Մարքէզէն դէպի Զոմպէզ երկարելիք երկաթուղիի գիծի մը արտօնութիւնը կու տայ անկանոն պայմաններու մէջ։ Այդ արտօնութենէն, սակայն, ամերիկեան Ընկերութեան մը շահերը կը վնասուին, ու դատ մը կը բացուի։ Ամերիկեան Ընկերութիւնը վնասուց հատուցում կը պահանջէ և խնդրին քննութիւնը կը յանձնուի Պէրնի մէջ գումարուած իրաւարար ատեանի մը որ իր վճիռը չէ տուած դեռ։ Այդ խնդրին ծագած ժամանակ, անգլիական կառավարութիւնը զգալով թէ Բորթուկալ տագնապալի կացութեան մը մէջ գտնուելուն պատճառաւ չը պիտի կրնայ տոկալ դատին ծախքերուն, Քարլոս թագաւորին կ'առաջարկէ ինք ստանձնել ծախքերը ինչպէս նաեւ բաւական կլոր գումար մը, պայմանաւ որ դատին աւարտելէն վերջը Բորթուկալ իրեն յանձնէ Տէլակօայի ծովածոցը և իր շրջակայ երկիրները, Լօրէնսօ-Մարքէզն ալ հաշուին մէջ դնելով։

Այս կարգադրութիւնը սակայն կ'իմացուի Գերմանիոյ կողմէ։ Վիլհէլմ Բ. կը միջամտէ խնդրին և բացորձակ արգելք ըլլալ չուզելով, կ'առաջարկէ ինքն ալ մասնակցիլ Անգլիոյ ընելիք ծախքերուն ու վճարելիք գումարին, իբր փոխարէն բաժնելու համար այն զիջումները՝ զորս Բորթուկալ պիտի ընէ Անգլիոյ։ Այս վերջինը գործը տարբեր կերպով վճռելը անկարելի տեսնելով, կ'ընդունի Գերմանիոյ միջամտութիւնը և համաձայնութիւնը կը գոյանայ երեք երկիրներու կառավարութեանց միջեւ։ Միայն թէ Բորթուկալ պայման կը դնէ որ պէտք ունեցած վայրկեանին և իր կամքով միայն պիտի ուզէ օգտուիլ այդ կարգադրութենէն զոր պիտի կրնայ մեկդի թողուլ, եթէ երբեք պարագաները տարբեր տրամադրեն։ Արդ, այս պահուս մէկ կողմէ Բորթուկալի նիւթական վիճակը կը բարւոքի և միւս կողմէ Քարլոս թագաւորը ձեռքի տակ ունի ուրիշ բազմաթիւ փոխատուներ որոնք նուազ խիստ պայմաններով կ'առաջարկեն օգնութեան հասնիլ իր գանձին։

Միայն թէ Անգլիա՝ որ այս պահուս կը մտածէ զինուորական գործողութեանց կարեւոր կեդրոն մը դարձնել Տէլակօայի ծովածոցը և անոր յարակից երկիրները, Բորթուկալի կը յիշեցնէ այդ նախկին համաձայնութիւնը և կերպով մը անոր վրայ բռնանալով՝ կը պահանջէ որ իրեն թողու Լօրէնսօ-Մարքէզը։ Եւ որովհետեւ Անգլիա ամէն խնդրի մէջ և ամէն բանէ առաջ իր շահը կը մտածէ, անտեսած է այդ առթիւ Գերմանիոյ հետ կնքուած համաձայնութիւնը և իր պահանջումը կ'ընէ մի՛ միայն իրեն համար։

Ու Գերմանիա, Լոքալ Անցայկըրի նպատակաւոր հրատարակութեամբ կը յիշեցնէ նախապէս կնքուած համաձայնութիւնը. հերքումը պարզ ձեւակերպութիւն մըն է ինքնին։ Կը հասկցուի անշուշտ թէ այս գործը նոր կնճիռ մըն ալ պիտի բարդէ արդէն իսկ գոյութիւն ունեցածներուն վրայ։ Աս է խնդիրը իր մերկութեան մէջ։ Անգլիա չուզեր իր պահանջումէն հրաժարիլ, Բորթուկալ պէտք չունիմ ձեր միջամտութեան, կ'ըսէ, Գերմանիա բաժին կ'ուզէ ըլլալիք կարգադրութենէն ու դեռ կան Փրանսա և Ռուսիա որոնք բացէ ի բաց կը հակառակին ատանկ բանի մը։

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՀ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Գերեզմանատունէն կը դառնայինք։

Ձմեռուան անձրեւոտ աւուր մըն էր. կառքին մէջ որ կը թաւալէր խորտուբորտ անտանելի ճամբաներէն, պատուհանները գոց, մեր երկայն վերարկուներուն պլլուած, կը մնէինք չորսերնիս ալ, երկուք առ երկուք, ծունկ ծունկի, նեղ նստարաններուն վրայ անհանգիստ։

Մէկը միայն կը ճանչնայի ընկերներուս, քովինս. երկուքը որ դիմացս նստեր էին, բոլորովին անծանօթ էին ինծի։ Խօսքը ինչպէս որ սովորական է նմանօրինակ պարագաներու մէջ, կը դառնար մեռնողին վրայ, զոր հողին յանձնած էինք պահ մը առաջ, աւելի կամ նուազ անտարբեր։

—Խե՜ղճ մարդ, ըսաւ մէկը, երբեք խաղաղ օր մը չունեցաւ կեանքին մէջ։

—Ազատեցա՛ւ, ըսաւ ընկերս յառատես իմաստասիրութեամբ մը որ կը վայլէր օրուան ու պարագային։

—Դժբախտն այն է որ զաւակներ կը թողու, ըսի, աչքիս առջեւ բերելով այն երկու դեռահասակ որբերը զորս քիչ մը առաջ, հօրերնուն դագաղին քովը տեսեր էի, ցաւած դէմքով ու արտասուալից։

Այն ատեն, ընկերներէս անիկա որ դիմացս նստեր էր, յիսուն տարուան մօտ կարճահասակ, գիրուկ մարդ մը, գլուխը վեր առաւ կուրծքին վրայէն, երեսս նայեցաւ տեսակ մը զարմացմամբ ու ըսաւ.

—Ձեզի ներկայացուելու պատիւը ունեցայ, պարոն, բայց ինծի այնպէս կը թուի թէ հանգուցեալին ծանօթներէն չէք։

—Ո՛չ, պատասխանեցի, առեւտրական տան մը կողմէ խաւրուած եմ յուղարկաւորութեան հանդէսին։

Ուրեմն մտիկ ըրէք զիս, առաջ տարաւ խօսակիցս, ու հոն կարճ ի կարճոյ պատմեց մեզ հետեւեալը, զոր այսօր միայն, այն թուականէն չորս տարի ետքը, գրի առած հրապարակ կը հանեմ։

Ես այս մարդը կը սիրէի, բայց պէտք է խոստովանիմ, նոյն իսկ հիմայ, իր մահուընէն ալ վերջը, թէ անմիտ մէկն էր ան։

Ասկէ քսան տարի առաջ ճանչցած եմ զինքը, երբ երիտասարդ էինք դեռ երկուքս ալ։ Պատուաւոր ընտանիքի մը զաւակն էր ան, երկրորդական կրթութիւն ստացած. ու պիտի կարենար անշուշտ երջանիկ ըլլալ ամուսնանալով պարկեշտ աղջկան մը հետ, եթէ խենթի պէս չը սիրահարէր անարժան արարածի մը, որ առաջին օրէն մինչեւ վերջը, արիւնը քամեց ցամքեցուց, ու այսպէս դեռ կտրիճ, բայց օր չեկած, գերեզման դրաւ զայն, բոլոր կեանքը թունաւորելէ վերջը։

Երբ առաջին անգամ իր սիրոյն վրայ խօսեցաւ ինծի ու ծանօթացուց այն աղջիկը որուն կապուեր էր հոգւով մարմնով, կասկածեցի իսկոյն թէ գլխուն մեծ փորձանք մը կը հրաւիրէր պարզապէս ու ջանացի ետ կեցնել զինքը այդ խորհուրդէն, ինչու որ կը ճանչնայի այդ աղջիկը, որուն բոլոր ընտանիքը շատ մաքուր անուն մը չունէր արդէն. վերջը, իր անկեղծութեան սակաւաթիւ վայրկեաններուն մէջ, լալով կը խօսէր ինծի այն օրերուն վրայ, ու կը ցաւէր որ չէր ուզած հետեւիլ իմ և ուրիշներու յորդորներուն։

Սատանորդին մէկն էր այդ աղջիկը, գեղեցիկ, իրաւ, բայց անսիրտ ու պչրող. ժամանակ մը անոր քծնելէ, անոր հոգին խռովելէ վերջը, օր մը երես դարձուց անկէ, ու նշանուեցաւ հարուստ երիտասարդի մը հետ, անբացատրելի յուսահատութեան մատնելով խեղճ բարեկամս։

Սրտին ցաւէն, գործն ու ընտանիքը թողուց, Եւրոպա ճամբորդութեան մը ելաւ, խենթի պէս սիրած այդ ապաշնորհ աղջիկը մոռնալու համար։ Բայց տարի մը դարձաւ եկաւ ծննդավայրը, վատոյժ, հիւանդոտ, առաջուընէն ալ աւելի սիրահարած։ Այդ միջոցին, աղջիկը ամուսնացեր էր արդէն, ու զաւակ մը ունեցեր էր, մէկը այն մանչերէն զորս տեսաք գերեզմանատան մէջ, դագաղին քովը։

Հիմակ բարեկամս ծանօթներու տունը կը հանդիպէր միշտ իր սիրածին, կը հետեւէր միշտ անոր, կապուած անոր քղանցքին ու կը հալէր կը մաշէր միշտ անոր սիրովը, հակառակ մեր ամենուս ջանքերուն։

Երեք տարի անցաւ այսպէս. շատ աշխատեցանք ամուսնացնելու համար զինքը, երիտասարդ սիրուն աղջկան մը հետ որ գիտէինք թէ երկար ատենէ ի վեր ծածկաբար կը սիրէր զանիկա. բայց անօգուտ, անիկա կը մերժէր միշտ ամէն առաջարկութիւն. ու բացարձակապէս կը յայտնէր մեզի թէ անո՛ր անո՛ր միայն տուած էր սիրտն ու հոգին, անոր հետ միայն կարելի էր իրեն երջանիկ ըլլալ։ Այս աստիճան կոյր սիրոյ մը առջեւ, որ չէր քաշուեր մինչեւ իսկ ծաղրելի ըլլալէ, յուսահատած, ետ կեցանք ամէնքս, ու թողուցինք զինքը իր մոլեգին սիրոյն, որ կ'այրէր կը մաշէր միշտ զինքը։

Կ'ըմբռնեմ որ սիրելու համար սիրուիլ պէտք չէ անպատճառ, եւ մարդ պարտաւոր է հաւատարիմ մնալ միշտ իր զգացումներուն, իր սիրոյն, բայց կոյր սիրոյ մը մէջ, որչափ ալ վսեմ ըլլայ այն, արժանապատուութիւն չկայ բնաւ։

* * *

Օրերը կը սահէին, կերպով մը մխիթարութիւն կամ գոհացում չէր գտներ բարեկամս։ Գործերուս բերմամբը երկու տարուան համար Իզմիր գացեր էի ես, ու այս միջոցին շատ քիչ անգամ կրցեր էի թղթակցիլ իրեն հետ։ Օր մը բարեկամներէս մէկուն գրած նամակէն իմացայ թէ բախտը վերջապէս ժպտեր էր անոր, եթէ կարելի է այսպէս կոչել յաջողութիւն մը որ նորանոր ցաւերու պատճառ պիտի ըլլար իրեն։

Իր երկրորդ զաւակը ծնելէն վեց ամիս վերջը, երեք օրուան մէջ կորսնցեր էր Սրաքոր իր ամուսինը, ու զիջանելով հուսկ ուրեմն բարեկամիս թախանձանքներուն, օգտուելու համար մանաւանդ անոր դիւրակեցիկ վիճակէն, պաշտօնական սուգը վերջանալուն պէս ամուսնացեր էր անոր հետ։

Պոլիս դառնալուս լսեցի ասոնց բոլոր մանրամասնութիւնները, ու չեմ գիտեր ինչո՞ւ համար չկրցայ ուրախանալ այս լուրին վրայ. թէեւ կ'արգահատէի բարեկամիս նախորդ ցաւալի վիճակին ու ամէն կերպով իր փրկութեանը փափագողներէն էի։

Առաջին անգամ որ տեսայ զինքը, ամուսնութենէն քանի մը ամիս վերջը, պէտք եղաւ որ ինքնին խոստովանիմ սխալած ըլլալս. այնքա՛ն ուրախ կ'երեւար ան, այնչա՛փ երջանիկ էր, կ'ըսէր, որ ստիպուեցայ յետս կոչել իմ բոլոր ճախորդ գուշակութիւններս ու ներեցի այդ կնոջ՝ իր անցեալ չարութիւնները, յանուն այն երջանկութեան զոր կու տար այժմ բարեկամիս։

Աւա՜ղ, ժամանակը կոչուած էր երեւան հանելու իմ բոլոր վախերս։

Երկու տարիէ ի վեր ամուսնացեր էր ան, ու այս միջոցին ամենեւին բան մը չէր յայտնած մեզի իր ընտանեկան ցաւերէն, ու ամէնքս կը հաւատայինք իր երջանկութեանը, երբ կամաց կամաց ծայր տուաւ ճշմարտութիւնը, իր բոլոր ահաւոր պարագաներով։ Ինքը կը յամառէր միշտ մեզմէ ամէն բան ծածկելու, ուրիշ պատճառներու կը վերագրէր իր գործերուն անյաջողութիւնը. իր վրայ երեւան ելած մտագրաւ ու չմարած վիճակը, ու մինչեւ իսկ իր նոր հիւծումը, որ սակայն ակներեւ էին ամենուն համար։

Անուղղակի կերպով կը տեղեկանայինք ամէն բանի. ու այսպէս հետզհետէ վերահասու եղանք այն բոլոր չարիքներուն, այն բոլոր փորձանքներուն զորս կը բերէր անոր գլխուն այդ անօրէն կինը։ Չպիտի խօսիմ ձեզի մանրամասնօրէն անոնց վրայ. բաւական ըլլայ միայն ըսել ձեզ թէ ամուսնական յարկին տակ այնպիսի անտանելի կեանք մը շիներ էր անոր, որմէ մահուամբ միայն կրնար ազատիլ մարդ։ Նախանձոտ, բարկասիրտ, ու դժնեայ, միշտ դանդատելով իր արդի վիճակէն, օր չէր անցներ որ չը խօսէր անոր իր առջի ամուսնոյն վրայ, և այնչափ անսիրտ եղանակաւ մը, որ իր ամէն մէկ խօսքը նետի պէս կը մխուէր եղկելի բարեկամիս սիրտը։ Կը գանգատէր անկէ թէ չէր սիրեր զաւակները որ իրենը չէին, կ'ըմբոստանար անոնց տրուած արդար պատիժներուն դէմ, ու անոնց մատաղ սրտերուն մէջն ալ որոմը ցանելով, հօրերնուն դէմ կը գրգռէր զանոնք։ Խեղճը, բերանը գոց, համբերութեամբ կը ծռէր գլուխը այս ամէն փոթորիկներուն առջեւ, ու կը սիրէր միշտ այդ կինը, որ դժոխք մը կը դարձնէր իր կեանքը։

Այսպէս կնոջը ցանցին մէջ բռնուած, մէկու մը չբացուելու համար, ամէն կողմէ անօգնական ու աւելի եւս տկարացած իր կոյր սիրովը, որմէ չէր կրցած բաժնուիլ, խեղճ մարդը թողուց ընթացքին ղեկը, գործերը երեսի վրայ, ինքզինքը տուած օղիին որմէ միայն կը գտնէր մխիթարութիւն, գլտորեցաւ անդունդէ անդունդ ու հոն, այդ անել վիճին մէջ գտաւ վերջապէս հանգիստը։ Երկու ոտք հող իր բոլոր ցաւերէն փրկեց զինքը, ու վաղը, իր գերեզմանին վրայ ապահով եմ որ լացող մը պիտի չգտնուի։

* *

Բոլոր ճամբուն երկայնքը տեւեր էր այս պատմութիւնը, զոր մտիկ ըրեր էինք երկուքս ալ, կծկուած մէյմէկ անկիւն, մինչեւ հոգիներնուս խորը յուզուած։

Կառքը կեցաւ ննջեցեալին տանը առջեւ, ուր իջանք օրինական վերջին պարտաւորութիւն մըն ալ կատարելու համար։

Երբ մտանք սրահէն ներս, ուր հոծ բազմութիւն մը խռնուեր էր արդէն, անկիւն մը, բազմոցին վրայ, սեւերու մէջ տեսանք սգաւոր այրին, թաշկինակ մը ձեռքը, աչքերը արցունքներով. քառասունի մօտ կ'երեւար, դեռ գեղեցիկ կրնար համարուիլ, բայց նայուածք մը բաւական եղաւ ինծի, իր վրայ այդչափ բաներ լսելէ վերջը մանաւանդ, ապահով ըլլալու համար թէ մէկն էր այն կիներէն զորս կարելի է կոչել «տնաւեր», բառին լիակատար նշանակութեամբը։

Մեկնելու պահուս, անիկա որ այս ցաւալի պատմութիւնը ըրեր էր քառորդ մը առաջ, սանդուխին ոտքը, քառասուն, քառասունըհինգ տարեկան մէկը ցուցուց ինծի որ չափազանց ընտանեկան կերպով մը հրամաններ կու տար սպասաւորներուն ու ականջիս վար՝ «Ահաւասիկ ըսաւ, անշնորհքին մէկն ալ, չպիտի զարմանամ եթէ ԵՐՐՈՐԴԸ ըլլայ այս»։

Կ. ՈՍԿԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԵԶԵՐ (4)

ԺԵՐՄԻՆԻ ԼԱՍԵՐԹԵՕ

ԴԱՇՏԵՐՈՒՆ ԵԶԵՐՔԸ ՊՏՈՅՏ

(Քիչ ատենէն կրօնքը չի բաւեր այլ եւս իր բնութեան, ամուսնութիւն կ'երազէ, Ժիւբիյօն անուն եւ սիրավառուհիի մը որդի սիգաճեմ երիտասարդի մը կը սիրահարի, եւ առ այժմ մինչեւ ամուսնանալը, զգացական պտոյտներ կ'ընէ անոր հետ)։

Երբ գարունը եկաւ, «դաշտերուն եզերքը երթա՛նք», կ'ըսէր գրեթէ ամէն իրիկուն Ժերմինի Ժիւբիյօնին։

Ժիւբիյօն կարմիր ու սեւ քառակուսիներով սատինէ շալիկը կը հագնէր, սեւ թաւիշէ քասքէթը կը դնէր, և կ'ելլէին կ'երթային այն տեղը զոր թաղին մարդիկը «դաշտերու եզերք» կ'անուանեն։

Քլինեանքուր բարձրուղիէն վեր կ'ելլէին, և քիչ մը օդ ծծելու համար դէպ ի հոն երթալու փութացող արուարձանաբնակ Բարիզցիներուն խուռն բազմութեան հետ, կը քալէին դէպ ի երկինքի այն լայնատարած պատառը որ զառիվերին վերեւին՝ երկու կարգ տուներուն մէջէն դէպ ի վեր կը բարձրանար և որ բոլորովին ամայի էր հանրակառք մը չեղած ժամանակ։ Տաքութիւնը կը մեղմանար, տուներուն այլեւս միայն կատարները ու ծխնելոյզները կը լուսաւորուէին արեւէն։ Փողոցին ծայրէն, երկինքէն, անջրպետի շունչ մը կու գար իբրեւ դաշտավայրին վրայ բացուած մեծ դուռնէ մը։

Երբ Շաթօ-Ռուժ կը հասնէին, կը գտնէին առաջին ծառը, առաջին տերեւները։ Յետոյ, Շաթոյի փողոցը, հորիզոնը ակնախտիղ անուշութեամբ մը կը բացուէր իրենց առջեւ։ Հեռուն, շէնքը կը տարածուէր, կայծակնաճաճանչ ու տարտամ, ժամը եօթնի ոսկեփողփող փոշեմածութեան մէջ կորսուած։ Ամէն բան կը ծածանէր այդ լուսեղէն փոշիին մէջ, զոր լոյսը ետեւէն կը քշէր զառիվերին վրայ զոր կը ջնջէ և տուներուն վրայ զոր վարդերանգ կը ներկէ։

Վար կ'իջնէին, լենկոյի խաղէն, վերայէն ճիւղ մը վար կախուած երկայն պատերէ, տուներու բիլբեկ ու պարտէզներով անջրպետեալ գիծերէ մրանկարուած մայթէն կ'երթային։ Ձախ կողմերնին կը բարձրանային ծառերու համակ լուսանցք կատարներ, երկաթի խաղախամներուն ձողերուն վրայ հրեղէն գիծեր չարող մայրամուտ արեգակէն ծակծկուած սաղարթներ։ Պարտէզներէն վերջը, կ'անցնէին ցցապատնէշները, ծախու որմաձները, ծրագրուած փողոցներուն մէջ դէպ յառաջ կարկառուած և իրենց կռնակնաքարերը դատարկութեան մէջ երկնցնող շէնքերը, ստորոտնին կարկառակոյտ չիչի տակերով լեցուն որմերը, գաճէ մեծամեծ ու տափարակ տուներ, որոնց պատուհանները խառնամառն վանդակներով ու ձորձեղէններով խափանուած էին և որոնց իւրաքանչիւր յարկը իր կապարէ խողովակներու երկճղումն ունէր, վայրագաւիթի երեւոյթ ունեցող ալարալ գետինի մուտքեր, ուր կային հողակոյտեր որոնց վրայ այծեր կը ճարակէին։

Ասոնցմէն անդին կանգ կ'առնէին, ծաղիկները կը հոտոտէին, կամ նեղ բակի մը մէջ բուսած ազազուն եղրեւանիի մը հոտը։ Ժերմինի անցած ատենը տերեւ մը կը փրցնէր ու կը խածնէր։

Ծիծառներու զուարթ, բոլորագիծ ու խոլ ճախրանքներ յեռ կու գային, կը հանգուցուէին իր գլխուն վերեւ։ Թռչունները գիրար կը կանչէին։ Վանդակներուն կը պատասխանէր երկինքը։ Կը լսէր իր շուրջը ամէն բանի երգելը, ու գոհ նայուածքով մը կը նայէր պատուհանները եկած քօթանակ հագած կիներուն, շապիկով բանուող այրերուն պարտիզակներուն մէջ, դուռներուն սեմերուն վրայ եղող մայրերուն որ սրունքներնուն մէջտեղը մանուկներ ունէին։

Զառիվարը կը լմնար, սալայատակը կը վերջանար, փողոցին կը յաջորդէր լայն պողոտայ մը, ճերմակ, կաւճոտ, փոշելից բլուրներէ, կտոր փշուր գաճեղէններէ, կտոր փշուր կիրէ ու աղիւսներէ յօրինուած, տափուած կքուած, եզերքը փայլուն անուահետքերով ակօսաբեկ զորս կը գծեն հաստարեստ անիւներու երկաթը և հատաքարակիր սայլերու ճռինջը։ Այն ատեն կը սկսէր ինչ որ երեւան կ'ելլէ հոն ուր Բարիզը կ'աւարտի ինչ որ կը բուսնի հոն ուր խոտ չի բուսնիր, մեծ քաղաքներուն իրենց շուրջը սփռած երաշտութեան բնավայրերէն մէկը, պարսպամէջ շրջավայրի այն առաջին գօտին ուր բնութիւնը ցամքած է, հողը մաշած, դաշտավայրը ոստրէի խեցիներով ցանեցուած։ Ալ ուրիշ բան չէր տեսներ բայց կիսապարփակ գետիններ, ուր կ'երեւային թեւերնին օդին մէջ երկինքին վրայ վերամբարձ սայլակներ ու յողնակներ, քար աղալու կերտարաններ, տախտակակերտ գործատուններ, շէնքի գործաւորներու ծակ ծակ ու համակ լուսանցքի և որմնադիրներուն [illegible] կրող տուներ, գորշ և ճերմակ աւազի երեգներ, բանջարապաններու լարբածին պարտէզներ տղմափոսերուն ստորոտը ուր քարերու խոտնակոյտի հոսումներով դարաւանդ կը հոսի պղտոր հողմայքը։

Ընդհուպ կանանչ ցիցէ մը կախուած վերջին լապտերը կը բարձրանար։ Միշտ եկող գացող մարդ կար. պողոտան լեցուն էր կեանքով ու նայուածքը կը զբօսցնէր։ Ժերմինի քովէն կ'անցնէր իրենց ամուսնոյն գաւազանը կրող կիներու, աշխատութենէն հանգիստ առնող, թեւերնին կապած շրջագայող բամպակ շալ հագած պառաւներու։ Գործաւորներ փոքրիկ կառքերու մէջ կը քաշէին իրենց զաւակները, ստամբակներ Սէնթ Ուան ձուկ որսալէ ետ կը դառնային իրենց կարթերով, մարդեր գաւազանին ծայրը անցուցած կը քաշէին կը տանէին ծաղկած ակակիայի ճիւղեր։

Ամէնքն ալ կը քալէին հանդարտօրէն, երանիկ երջանիկ, ուշ մնալ ուզող քալուածքով մը, պորտին զուարթ տատանումով ու գոհ և զուարճ հեղգութեամբ։ Ոչ ոք կը շտապէր, և հորիզոնին բոլորովին տափարակ գծին վրայ, զոր պահ ընդ պահ կը կտրէր կ'անցնէր երկաթուղւոյ կառախումբի մը ճերմակ մուխը, շրջագայողներու խումբերը, հեռուն, գրեթէ անշարժ սեւ բիծեր կը յօրինէին։

Մօնմարթրի ետեւէն կը հասնէին այն տեսակ մը մեծամեծ խրամները, այն զառիթափ ածուները ուր կոխոտուած ու գորշ փոքրիկ արահետներ իրար խաչաձեւ կը կտրեն։ Քիչ մը խոտ կար հոն, որուն քովէն հպանցնելով դեղնագոյն ու թաչաքերը կը գործէր արեգակը որ մարը կը մտնէր տուներուն անջրպետներուն մէջէն, համակ հրաբորբոք։ Ու Ժերմինի կ'ախորժէր վերստին գտնել հոն անկողինին զգող կիները գործի վրայ, սպանդցու ձիերը որ լերկ գետնին վրայ կ'արածէին, գունդմունդ խաղացող զինուորներուն տորոնանեկ տափատները, պայծառ երկինքին մէջ թխորակ թռուցիկ մը թռցնող տղաքը։ Այդ խրամներէն վերջը, փերթաքաղներուն այն անպիտան բնակատեղիին կողմէն, Քլինեանքուրի ստորոտի Լիմօժցիներու թաղին քովէն կը դառնային, որմէ ետքը պիտի անցնէին երկաթուղիին կամուրջէն։ Արագ արագ կ'անցնէին փլածոյքներով շինուած տուներուն քովէն որոնք կը հոտէին իրենց ծածկած սոսկալի բաները. միանգամայն տխուր ու որջի նմանող այդ հիւղերը տարտամ կերպով կը զարհուրեցնէին Ժերմինին։

Բայց երբ անգամ մը ամրոցները կը հասնէին, վերստին կը սկսէր հաճոյք զգալ։ Կը վազէր կ'երթար Ժիւբիյօնի հետ զառիվերին վրայ կը նստէր։

ԷՏՄՈՆ ԵՒ ԺՈՒԼ ՏԸ ԿՈՆՔՈՒՐ

Թարգմ. Յ. ՍԵԹԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌԸ

ԱՆԱԹՕԼԻԱ ԳՈԼԷՃԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Նախորդ յօդուածով ջանացած էի բացատրել, ըստ կարելւոյն, այն ամէն անպատեհութիւնները որոնք ընդհանրապէս տղոց փոքր տարիքին մէջ Գոլէճ ղրկելու սովորութենէն ծագում կ'առնեն, և որոնց արդիւնքէն միշտ կը գանգատինք՝ առանց քննելու պատճառները՝ բարեփոխում մը առաջ բերելու համար։ Այս անգամ ալ ցոյց պիտի տամ թէ ինչո՞ւ երբեմն չափահաս տղաքներ, որոնցմէ ապահովաբար կրնայինք յուսալ շատ բան, քանի որ մեր պահանջած տարիքն ալ ունին, ընդհակառակը չեն օգտուիր Գոլէճէն։

Այս պարագային մէջ եւս, դարձեալ ծնողքներու հոգածութիւնը, որ անհրաժեշտ է Գոլէճ գացող տղուն համար, կը պակսի։ Շատ մը հայրեր կը կարծեն թէ տղան Գոլէճ ղրկելէ վերջ, այլ եւս իրենց դերը կը վերջանայ․ բայց ես պիտի ըսեմ որ իրենց պարտականութիւնը առջինէն շատ աւելի կը ծանրանայ․ որովհետեւ տղան երբ չափահասութեան տարիքին մէջ է և հետզհետէ կատարելութեան կը մօտենայ, կը կարօտի աչալուրջ և խոհեմ առաջնորդներու՝ իր այդ բեղուն ժամանակը օգտակարապէս գործածելու համար՝ առ ի պատրաստութիւն ապագային։

Նշանակութեան արժանի երկու կէտեր կան զորս ծնողք անտես առնելով՝ մեծ պատասխանատուութիւն կը հրաւիրեն իրենց վրայ՝ այս առթիւ ալ։ Ասոնց առաջինը և գլխաւորն է, տղոց մէկ կամ երկու տարի Գոլէճ ղրկուելէ վերջ՝ անօգուտ դառնալ և տղան անկէց հանելը։ Խե՜ղճ հայրեր, անգիտակից իրենց ըրածին, տղան կը քաշեն կը հանեն դպրոցէն ժամանակէն առաջ՝ մերթ փայլուն ապագաներ մեծցնելով․ կ'ուզեն մէկ կամ երկու տարուան մէջ շա՜տ մեծ փոփոխութիւններ տեսնել անոնց վրայ․ — խրացուցած ուսումը՝ և լափած գիտութիւնը։ Անկարելի է սակայն։ Ցարատեւութիւնը, որ շատ մը ձեռնարկներու մէջ ամենէնական տարրն է, հո՛ս ալ կը պահանջուի ծնողքներէն։ Անոնք յարատեւելու են իրենց հոգածութեան մէջ, լռել մինչեւ տղոց շարունակել տալու են դպրոցը՝ չդադրելով սակայն անոնց վիճակին հետամուտ ըլլալ մինչեւ շրջանին լրանալը՝ եթէ կ'ուզեն արդիւնք քաղել։ Եւ անշուշտ 4 կամ 5 տարուան մէջ դգալի տարբերութիւնն ու առաւելութիւնը կը տեսնեն․ մինչդեռ իրենց առջի ընթացքով քանի մը տարի անօգուտ տեղը տղան ժամավաճառ ընելով՝ նիւթապէս և բարոյապէս կը վնասեն․ վասն զի այդ առաջին մէկ երկու տարուան մէջ տղան վերաքաղ մըն է որ կ'ընէ իր գիտցածներուն վրայէն, կամ պատրաստականութիւն մըն է զոր կը տեսնէ յառաջիկային համար․ ուստի հիմնական փոփոխութիւն մը չի սպասուիր․ ու երբ, տակաւին իր պատրաստութեան մէջ, կը հանուի դպրոցէն՝ հարկաւ բոլորը պարապը կ'երթայ։ Օրինակով մը բացատրենք։ Տղայ մը կու գայ․ բնականաբար ինք Գոլէճի դասընթացքով առած չէ իր նախնական ուսումը, և հետեւաբար չի կրնար ուսման ամէն ճիւղերուն մէջ ալ այս ինչ կամ այն ինչ կարգին հետ համահաւասար ընթանալ. (Ցաւալի իրողութիւն մըն է ասիկա ալ՝ որ ո՛չ Գոլէճի ընթացքը կը համակերպի մեզի և ո՛չ մեր դպրոցներու ծրագիրը կը յարմարին Գոլէճին․ թո՛ղ ալ քիչ վնասակար չէ եղած ուսանողներուն) այլ՝ միշտ՝ փորձուած է որ կամ լեզուի, կամ գիտութեան, կամ վերջապէս որ և է ճիւղի մէջ անպատճառ վեր՝ կամ վար կ'ըլլայ․ անշուշտ այս զոհողութիւնը տղան պէտք է ընէ՝ թէև Գոլէճն ալ իր կողմէն կարելի եղած ձեռնտուութիւնը չի խնայեր․ ու ահաւասիկ այդ պակասը կը լեցնէ մէկ կամ երկու տարի իր ոյժը կազմելով ոյժ տալով։ Վերջին տարիներս մանաւանդ կը տեսնուի թէ, եկող աշակերտներէն շատեր, իրենց յաջողակ ճիւղերը լեզուին, անգլիերէնին համար, զոհել կը ստիպուին․ քանզի ոմանք թէպէտեւ ուրիշ ճիւղերու մէջ յառաջացած՝ սակայն անգլիերէնի մէջ շատ ետ են (ասիկա յաճախ կը պատահի Թուրքիոյ արեւ․ գաւառացիներուն, Շ. Գարահիսար, Տիվրիկ, Կիրասոն, եւլն, ուրտեղուանք դպրոցներուն մէջ անգլիերէնը հազուագիւտ է, և անգլիագէտներ գրեթէ չկան․ գաղղիերէն կ'ուսանին եւրոպական լեզուի մը թերին լեցնելու համար) երբեմն ալ անգլիերէն գիտեն, բայց թուրքերէնի կամ հայերէնի մէջ ետ են։ Եւ այս նմաններուն հաւասարակշռութիւնը գտնելու համար թեթեւ կողմը լեցնելու են, ինչ որ քիչ քիչ անզգալապէս ծանր կողմն ալ կը պակսեցնէ՝ անգործածելի և սահմանափակ ձգելով զայն (լեզուի կարողութիւնը)։

Երկրորդ.—Եթէ երբեք այս բոլոր նախազգուշութիւնը ըլլայ ծնողաց կողմէ, տղաքն ալ կը յաջողին, առանց տուժելու, այս կամ այն կարգին մէջ մտնել․ Գոլէճին մէջ՝ կայ բան մը որ, եթէ ուշադրութեան չառնուի, կրնայ տղան շատ մը մոլութեանց առաջնորդել։ Հայրեր սովոր են ընդհանրապէս իրենց պանդուխտ զաւկին սիրուն համար ամէն դիւրութիւններ ընծայել անոր՝ դրամական տագնապի մէջ չձգելու համար զայն։ Գովելի է այդ, և իրաւացի պէտք մը՝ որ տղաքը՝ առանց նիւթականապէս մտատանջութեան մէջ ձգելու, ուշադրութեամբ դասախօսութեանց հետեւիլ տալու կերպով մը պատճառ կ'ըլլան։ Բայց, երբ գործը չափազանցութեան կ'երթայ, իր օգտակարութենէն կ'ելլէ։ Այո՛, տղաքները պէտք է դրամի նեղութիւն չը քաշեն դպրոցի մէջ, սակայն պէտք չէ նաեւ որ անոնց ամէն կերպ ազատութիւն շնորհուի ուզածնուն չափ և ուզածնուն պէս դրամ գործածելու։ Ձգելու չէ որ խելքերնուն փչածին պէս դրամ խարճեն։ Գոլէճի մը մէջ (խօսք Անաթօլիա, Կ. Թ. և Եփրատ Գոլէճներուն վրայ է) տարեկան առ առաւելն 3 կամ 4 լիրա կը բաւէ աշակերտի մը համար՝ իրեն մանր մունր ծախսերը հոգալու։ Ինչ կ'ըսես հապա այն հօրը, որ իր տղուն 7-8 ոսկի ծախսելը տեսնելէն վերջ, նորէն կը գրէ թէ «հանգի՛ստ ապրէ, զաւակս, ուզածիդ չափ ծախսէ», բնա՛ւ մի՛ նեղուիր։ Արդեօք այդ հայրը, որ երբ թէ իր տղուն հանգստութիւնը խորհելով այդ աստիճան թոյլտուութիւն կ'ընէ և անոր շռայլութիւնը կը քաջալերէ, մեղաւոր չէ՞ երբ տղուն բարոյական անկման պատճառ կ'ըլլայ և որուն կը հետեւի նաեւ նիւթական անկումն ալ․ որո՞ւ ինչ խրատենք ունի բան մը ըսելու, երբ ապագային զեխ ու ցոփ կեանք մը վարող զաւակի մը քով գտնէ ինքզինքը։ Ոչ՛, բարեկամս, չէ՛, ձեր զաւակներուն հանգիստը ուրիշ կերպով փնտռեցէք։ Ձեր այդ վարմունքով գէշ ճամբու մը մէջ կը ձգէք տղան՝ որ ալ կը սկսի դպրոցի կերակուրներուն չհաւնիլ, լիայոյս ըլլալով որ իր ուզածը կրնայ գտնել շուկան՝ քանի որ գրպանը լեցուն է․ և յետոյ կանոնք դասերէն պակսեցնելով կը մղէք արգուարգէի ըմպելի մոլութեան՝ որուն վնասակարութիւնը երկայնաբար փաստել աւելորդ պիտի ըլլար․ արդէն ապացոյցի հարկ չկայ․ անոր սոսկալի զոհերէն ամէն տեղ կան, ձեր աչքին առջեւ։ Քիչ մը խստապահանջ եղէք այս կէտին վրայ․ ո՛չ ոք զձեզ պիտի դատապարտէ։ Գիտցէք թէ Գոլէճին տեսչութիւնը ամէն ատեն չի կրնար տղոց ներքին տնտեսական խնդիրներուն վերահասու ըլլալ։ Խնամակալներ կարգեցէք ձեր տղուն վրայ, միեւնոյն քաղաքին մէջ․ պատուիրեցէք որ մեծ մեծ գումարներ չյանձնեն անոնց ձեռքը, այլ, եթէ կարելի է, հոգեն պէտք եղածին պէս․ և եթէ դրամ ղրկել ուզէք, ուղղակի խնամակալին ղրկեցէք՝ քիչ քիչ և քննութեան առնելով տղուն տալու համար։ Թէ որ տարբեր խնամակալներ կարգելու դիւրութիւնը չունին ձեզմէ ոմանք, թող գրեն տեսուչին կամ ուսուցիչներէն մէկուն, միշտ դրամի խնդիր ալ կարգադրեն անոնց ձեռքով և անոնց միջոցաւ։ Չեմ կարծեր որ Գոլէճին հայ դասատուները, որոնք իրենց ազնուութեան ապացոյցը շատ անգամներ ցոյց կու տան՝ այս պարտականութիւնը (թո՛ղ ներեն այս բառը գործածելուս) ստանձնելու դժկամակին։ Փորձադրեցէ՛ք այսպէս և աներկբայ եղէք որ օգտակար կ'ըլլայ թէ ձեզ, և թէ ձեր զաւակին ներկային ու ապագային համար։

Մարզուան Դ. ՕՋԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը.— Թուկէլայի մօտ Անգլիացիները կը շարունակեն թնդանօթաձգութիւնները, թող չտալու համար Պօէրներուն որ ամրութիւններ շինեն։ Ռմբակոծութիւններու միջոցին Պօէրները ետ կը քաշուին, բայց նորէն կը վերադառնան և գիծերը կը շարունակեն իրենց աշխատութիւնները։

Բէէթէրմարիցպուրկէն դեկտ. 23 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ Պօէրները իրենց պատնէշներուն ետին երկաթուղիի փոքր գիծեր ունին, որոնցմով կրնան մէկ կէտէն միւսը թնդանօթներ փոխադրել՝ զարմանալի արագութեամբ։

Թայմզ Լէտիսմիթէն հեռագիր մը ըստացած է թէ կացութիւնը բնաւ յուսահատական չէ․ թէ անգլիական ամրոցները կրնան դիմադրել ո և է յարձակման․ թէ երկու ամսուան պաշար կայ և թէ մտահոգութիւն պատճառող կէտը միայն խոտի խնդիրն է, սակայն վերջին օրերու անձրեւները բաւական դարմաներ են այդ կացութիւնը։ Ռմբակոծութեանց առաջ բերած վնասները շատ աւելի եղած են վերջին օրերու մէջ, վասն զի Պօէրները հիմա աւելի ճշդութեամբ նշան կ'առնեն։ Վերջին անգամ Անգլիացիներուն կողմէ կատարուած յարձակումներէն ի վեր Պօէրները արթուն կը կենան։

Մոտտէր-Ռիվըրի եզերքն ալ կացութիւնը Թուկէլայի նման է։ Հետազօտութիւններ և շատ հեռուէն ռմբակոծութիւններ կը կատարուին։ Պօէրները հինգշաբթի օրը ռմբակոծեցին Անգլիոյ յառաջապահ դիրքերը և քիչ մնաց որ անգլիական խոշոր թնդանօթ մը «Ջէմպըլէն» ջախջախուէր։ Նոյն օրուան իրիկունը Պօէրներուն գիծերուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն կար։ Ցանկարծ սկսաւ բուռն թնդանօթաձգութիւն մը և հրացանաձգութիւն մը կատարուիլ։ Պօէրներուն պատնէշներուն շուրջը, ինչպէս յայտնի է, երկաթէ թելեր քաշուած են։ Այդ թելերը կցուած են լամպարի մը․ եթէ մէկը դպչի թելին, լամպարը իսկոյն կը մարի, որով անմիջապէս կ'իմանան թէ Անգլիացիները մօտեցած են։ Ուստի Պօէրներուն կողմէ կատարուած այդ թնդանօթաձգութիւնը որուն համար պատճառ մը չկար, կ'երեւայ թէ արդիւնք է լամպարին մարելուն հովէ և կամ ուրիշ բանէ մը։

Անգլիացիները սկսած են ըմբռնել Մակէրսֆոնթէյնի մէջ Պօէրներուն կատարած աշխատութեանց կարեւորութիւնը։ Անգլիացիները հետազօտութիւն մը կատարելով հաստատած են թէ պիտի չկրնան արեւմտեան կողմէն շրջանիկ շարժում մը կատարել, վասն զի Պօէրներու ամրոցները ընդարձակ սահմանի մը վրայ կը գտնուին, որով Անգլիացիները պիտի պարտաւորուին երկար շրջան մը կատարել դժուարանցանելի ու անջրդի երկիրներէ։

Պօէրներու բանակին մէջ ծառայած Անգլիացի մը որ դասալիք եղած է, կը պատմէ թէ Մակէրսֆոնթէյնի մէջ 23,000 Պօէրներ կան և թէ 25 քիլոմէթր տարածութեան վրայ պատնէշներ շինած են։ Պօէրները դեկտ. 13ին շատ մարդ կորսնցուցեր են՝ Լորտ Մեթուէնի կողմէ կատարուած յարձակումին ատեն։ Այդ Անգլիացին կը յարէ թէ Պօէրները պիտի յաղթուէին եթէ Լորտ Մեթուէն աւելի առաջ երթար։ Անգլիական հրամանատարը իր մէկ հեռագրին մէջ ըսելէ յետոյ թէ պէտք եղածէն շատ պաշար ու ռազմամթերք ունի, կը յարէ․— «Ագարակապաններուն սքանչացումը կը պատճառէ անգլիական զինուորներուն ներկայութիւնը։ Ագարակապանները ուտելիք չունին․ վաճառանոց մը հաստատեցի և կրնամ ագարակապաններէն պտուղ ու բանջարեղէն գնել և անոնց թէյ և ուրիշ անհրաժեշտ պէտքեր ծախել։»

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ 7րդ զօրաբաժնին առաքումը վաղը պիտի սկսի։ Քիչ յետոյ 8րդ զօրաբաժինն ալ շարժման վիճակի մէջ պիտի դրուի։ Կառավարութիւնը որոշած է կամաւորներուն թիւը 3000էն 10 000ի բարձրացնել։ Տէյլի Կրաֆիք կ'ըսէ թէ զինուորական ծախքերը հինգ-վեց անգամ աւելի պիտի ըլլան այն տասը միլիոն փրէն զոր պատերազմական նախարարութիւնը կանխատեսած էր։

Լէտիսմիթէն դեկտ. 22 թուականով առնուած լուրերու նայելով Պօէրները խոշոր թնդանօթ մըն ալ հաներ են Սըրբրայզ Հիլ վրայ՝ Անգլիացիներուն կողմէ քանդուածին տեղը դնելու համար։ Լոմպարտս Քոփ վրայ ալ թնդանօթներ պիտի զետեղեն․ շրջակայ բլուր մը կ'ամրացնեն։ Պօէրները ելեկտրական լոյսի միջոցաւ կը հսկեն Անգլիացիներուն վրայ, իսկ ցորեկները թնդանօթաձգութիւն կը կատարեն։ Նոյն օրը վեց հոգի մեռեր ու ինը հոգի վիրաւորուեր են թնդանօթի մը պայթելէն։ Պօէրները տրամադիր չեն երեւար քաղաքին վրայ նորէն յարձակելու։ Սըր Ճորճ Հուայթ թեթեւ տենդէ կը տառապի։

Թղթակցի մը տպաւորութիւնները.— Մորնինկ Բոսթ կը հրատարակէ իր թղթակցին Պ. Չըրչիլի դեկտ. 23 թուական մէկ հեռագիրը Տուրպանէն ուղղուած։ Պ. Չըրչիլ կը պատմէ թէ Պօէրներուն ձեռքը գտնուած միջոցին քանի մը նախարարներ իրենց այցելութիւն տուեր են. Նաեւ տեսակցութիւններ ունեցեր է Բրէթօրիացի և կամ Լէտիսմիթը պաշարողներու բանակէն եկող Պօէրներու հետ։ Անոնք ալ նոյն իսկ Քրիւկէր համոզուած են թէ Անգլիա հաշտութիւն խնդրելու վիճակին մէջ կը գտնուի։ Թէեւ Պօէրները համոզուած ցուցուած են թէ պատերազմը եթէ շարունակուի, Անգլիացիները մինչեւ ծովեզերք պիտի մղեն, սակայն շատ կը բաղձան իրենց տեղերը դառնալ և կը գանգատին պատերազմական վիճակին պատճառած զրկումներէն։ Ատոր համար, կը յարէ թղթակիցը, Պօէրները կ'ուզեն հաշտութիւն մը ընել, պայմանաւ որ Անգլիա իրենց թողու Նաթալը, Քիմպըրլէն և Բարէյուսոյ Գլուխին այն վայրերը որոնք Թրանսվալի զինուորներուն ձեռքը անցած են․ նաեւ Անգլիա նորէն ճանչնայ Թրանսվալի բացարձակ անկախութիւնը և վճարէ քսան միլիոն փր․ի հատուցում մը։ Բրէթօրիայի մէջ այս պայմանները շատ բանաւոր կը գտնեն։ Պօէրները, սակայն, իրենց զինուորներուն թիւը բաւական պակսած կը նկատեն, թէեւ մինչեւ հիմա երկու հազարէն աւելի կորուստ տուած չըլլան։ Ոստիկանութիւնը ամէն օր դասալիքներու խումբեր կը ղրկէ պատերազմի դաշտը։ Պօէրներու վերջին պահեստներն ալ զէ՛նքի տակ կոչուած են և հիմա ագարակներուն մէջ միայն կը մնան անոնք որոնք յարմար չեն գործօն ծառայութեան։ Պօէրներու պաշարի աղբիւրները այնչափ մեծ չեն եւ վերջերս անոնց հունձքերը շատ վնասուեցան։ Պօէրները նաեւ ձի ալ չեն կրնար գտնել, վասն զի շատ կորուստ տուած են ճակատամարտներու մէջ։ Եթէ կացութեան վրայ ընդհանուր ակնարկ մը նետուի, յիմար ըլլալու է չխոստովանելու համար թէ Անգլիա ահագին և ահռելի թշնամիի մը դէմ կը պատերազմի։ Զի հեծած Պօէր մը, իրեն յարմար տեղի մը վրայ, անգլիական երեք կամ չորս կանոնաւոր զինուոր կ'արժէ։ Պօէրներու հրացաններուն ոյժը այն աստիճան է որ անոնց ճակատին վրայ յարձակիլ կարելի չէ. Միւս կողմէ իրենց դիւրաշարժութեամբ կողերնին ալ կը պաշտպանեն։ Պօէրներուն դէմ մէկ միջոց միայն կրնայ գործածուիլ, անոնց չափ կարող մարդիկ և կամ, եթէ կարելի չըլլայ, աւելի բազմաթիւ զինուորներ հանել դէմերնին։ Եթէ 80,000 հոգինոց բանակ մը 150 թնդանօթներով հանուի Պօէրներուն դէմ, ասոնք պիտի չկրնան դիմադրել, սակայն 15,000 հոգինոց կիսաբաժիններ կորուստներ ունենալէ զատ բան մը չեն կրնար ընել։ Ատկէ զատ բազմաթիւ կանոնաւոր զինուորներու ալ պէտք կայ։»

Վաճառականութեան չէզոքութիւնը.— Սթանտարտ յօդուած մը հրատարակելով Տէլակոայի ծովածոցին վրայ, դէմ կը խօսի Անգլիոյ կողմէ գրաւուելու գաղափարին։ Սթանտարտ սապէս կ'եզրակացնէ․

«Ձեռք պիտի չառնենք այն տեսակ միջոցներ որոնք հիմնուած խառնաշփոթութեանց վրայ նորեր աւելցնելու հանգամանքը ունենան․ բայց փափաքող ըլլալով հանդերձ յարգել օտար կառավարութեանց դիւրազգածութիւնները, իրաւունք ունինք պահանջել որ չէզոքներու պարտականութիւնները ամենայն խստութեամբ յարգուին և թող չտրուի թշնամիին որ ապօրէն կերպով գործածէ երկիրը տէրութեան մը որուն նկատմամբ միշտ բարեկամութիւն ու յարգանք տածած ենք։»

Ֆրանսական լրագիրները դիտել կու տան թէ Սթանտարտ Անգլիոյ կողմէ Բորթուկալի հանդէպ «բարեկամութեան և յարգանքի» վրայ խօսելով տխուր գաղափար մը կու տայ իր յիշողութեանը վրայ, վասն զի 1890ին Անգլիա էր որ Բորթուկալի ապագան ոչնչացուց Ափրիկէի մէջ։ Սթանտարտ կ'ըսէ թէ Պօէրները բաւածին չափ պաշարի նեղութիւն չեն քաշեր, վասն զի կիները կը կատարեն հունձքը։ Պօէրները, կը յարէ նոյն թերթը, Լուրէնսօ-Մարքէզէն մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք կը ստանան որոնք դաշնակի սնտուկներով կը փոխադրուին։

—Մ. Նահանգներուն մէջ տակաւին կը խօսուի այն ամերիկեան ալիւրներուն վրայ զորս գրաւեցին Անգլիացիները։ Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանատունը այդ մասին քննութիւն կը կատարէ, ինչ որ բաւական ատեն պիտի տեւէ։ Այդ հեռագիրը կը յիշէ սա պարագան թէ սպանէամերիկեան պատերազմին ատեն Մ. Նահանգները երբ օտար նաւ մը կը բռնէին պատերազմի արգիլեալ նիւթեր պարունակելու համար, տեղեկութիւն կու տային անոնց պատկանած տէրութիւններուն թէ պէտք է սպասել ամերիկեան դատարաններու որոշման։ Այդ կերպով էր որ Ֆրանսական նաւ մը երկու տարի վար դրուեցաւ, սակայն այդ նաւուն գործը հիմակուանին հետ բաղդատելով շատ պարզ էր, վասն զի այժմ միջազգային իրաւունքի խնդիր մը եղած է․ անգլիական յածաւորակ մը խուզարկութիւն կը կատարէ անգլիական նաւու մը մէջ որ չէզոք ապրանքներ կը փոխադրէ։ Այդ պատճառաւ է որ ամերիկեան կառավարութիւնը չուզեր գոհացում տալ այնչափ հապճեպով եղած պահանջումներուն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Թայմզին հեռագիրները դեկտ. 29 թուականով.

Լուրէնսօ-Մարքէզ.—Կարելի չէ ստոյգ տեղեկութիւններ ստանալ Թրանսվալի եւ Օռանժի ներքին կացութեանը վրայ։ Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանամ սակայն թէ Եոհանէսպուրկ լաւ վիճակի մէջ է՝ ոստիկանութեան լաւ հսկողութեան մը շնորհիւ։ Հոլանտացի ազգատ ընտանիքներ լաւ տուներու մէջ կը բնակին․ բայց անհատական ստացուածքներու համար ո՛չ ապահովութիւն կ'ըլլայ և ոչ ալ վնաս մը կը հասցուի անոնց։ Կառավարութիւնը գրաւեց հագուստի ու կօշիկի քանի մը վաճառատուններ, սակայն անոնց տէրերը առանց արտօնութեան բացակայած ըլլալնուն համար է և ոչ թէ ուրիշ պատճառով մը։ Պօէր մը որ հոս կը գտնուի և որ Լէտիսմիթի շուրջը կատարուած ճակատամարտներու մէկ քանիին մասնակցած է, կը յայտարարէ թէ լիտտիթը բաւածին չափ ահռելի չէ և թէ սովորական ռումբերուն արդիւնքը ունի։

—Բրէթօրիայի մէջ ուժանակի արտօնատէրերը ապահովութիւն ստացան կառավարութենէն թէ, հակառակ պատերազմական վիճակին, իրենց պայմանադրութիւնները պիտի փոխուին Խորհրդարանին սահմանած հիմերուն վրայ։ Այդ կերպով արտօնատէրերը օրինաւորապէս ապահովուած են ո և է պատահականութեան դէմ։

Մոտտէր Ռիվըր.— Անցեալ գիշեր Պօէրները բուռն հրացանաձգութիւն մը կատարեցին որ քառորդ վայրկեան տեւեց։ Կ'երեւայ թէ մեր կողմէն կատարուելիք գիշերային յարձակումէ մը կը վախնային։ Գրեթէ անգլիական երկու մղոն տարածութեան մը վրայէն կրակ ըրին։ Երկու թնդանօթներ ալ մասնակցեցան։ Պօէրները այսօր ռմբակոծեցին մեր ձախ կողը, աշխատելով լռութեան դատապարտել մեր նաւային խոշոր թնդանօթը։ Պօէրները լաւ նշան կ'առնէին, անոնց ռումբերը մեր մարտկոցներէն քանի մէթր հեռուն ինկան։ Հեղեղանման անձրեւ կը տեղայ։

Քրասմրի ագարակներու մեծ մասը զինարանի վերածուեցաւ։ Անգլիոյ կառավարութեան շահուն համար անհրաժեշտ է որ անմիջապէս պաշարման վիճակ հրատարակուի Միտտըլպուրկի և Մարիցպուրկի մէջ։ Պօէրներուն միացող բնակիչներուն թիւը տակաւին շատ չէ, սակայն ագարակապաններուն մեծ մասին տղաքը բացակայ են։

Բարէյուսոյ Գլուխ.— Վերջերս շատ գանգատուեցաւ Բարէյուսոյ Գլուխին զինուորական հիւանդանոցին թերի վիճակին համար։ Բժիշկները և նոյն իսկ երկրորդական պաշտօնեաները թէեւ ամենայն անձնուիրութեամբ կը գործեն, սակայն կազմակերպութիւնը բոլորովին թերի է։ Հիւանդանոցը շատ նեղ է եւ հիւանդապահներուն թիւը անբաւական։ Շատ անգամ նոր պաշտօնեաները կը ստիպուին գիշերները օգնել հիւանդներուն։ Վիրաւորները երկար ատեն կը մնան, առանց բժշկական քննութեան ենթարկուելու։ Սպաներուն համար մասնաւոր սրահներ չկան։ Սնունդն ալ նուազ է․ վասն զի թեւերնին կամ ոտքերնին վիրաւորուած երիտասարդ սպաներու բաւական սնունդ չի տրուիր։ Վերջապէս կարող սպայ մը անհրաժեշտ է կազմակերպելու և քոնթրոլի տակ առնելու հիւանդանոցներու վարչութիւնը։

Գերմանացիներուն կարծիքը.—Քէօլնիշէ Ցայթունկ այսօր կարեւոր յօդուած մը կը հրատարակէ գերմանական քաղաքականութեան վրայ։ Կը յայտարարէ թէ Գերմանիա հիմա չի գտնուիր այն վիճակին մէջ ուր կը գտնուէր Անգլիոյ հանդէպ, օրինակի համար, Պաթէնպէրկի իշխանին միջադէպին ատեն։ Այն ատեն Ֆրանսա ու Ռուսիա թշնամի էին Գերմանիոյ։ Այսօր Ռուսիա աղէկ է Գերմանիոյ հետ, և Ֆրանսա այլեւս վրէժխնդրութեան վրայ չի խորհիր, վասն զի Ֆաշոտա և Վերին Նեղոս Ֆրանսայի միտքին մէջ նսեմացուցած են Ալզաս Լորէնը։ Ուրեմն Գերմանիա հիմա ազատ է իր ուզած ընթացքին հետեւելու, և Ռուսիա և Ֆրանսա կարելի է պիտի չվշտանան թէ Գերմանիա ինք իր վրայ առած է հականգլիական ընդդիմութեան բեռը։ Քէօլնիշէ Ցայթունկ կը յայտարարէ թէ Գերմանիա պէտք չէ որ տեղի տայ այդ կարգի թելադրութիւններու։ Գերման թերթը կը հաւանի այս միջոցիս կատարուած հականգլիական պայքարին, վասն զի, կը յարէ, այդ պայքարին արդիւնքը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ նաւատորմին յաւելումը։ Շատ անգամներ Գերմանիա դժուարութիւններու հանդիպած է իր քաղաքականութեանը մէջ, սա պատճառին համար որ ցամաքային տէրութեանց հետ ունեցած դաշնադրութիւններուն հակառակ, զօրաւոր նաւատորմ մը չունի։ Ժամանակն է կը յարէ գերման թերթը, դարմանել այսչափ աննպաստ վիճակ մը, եթէ կ'ըսէ, Գերմանիա կ'ուզէ ճարտարարուեստով զօրաւոր տէրութիւն մը ըլլալ, պէտք է որ հուժկու նաւատորմ մը ունենայ։

ԵՐԵՔ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Քէյբթաուն, 1 յունուար․ — Տէյֆոնթէյնի մօտ դեկտ. 25ին անգլիական կամաւորներ յարձակեր են Պօէրներու խումբի մը վրայ։ Այս վերջինները ցիրուցան եղեր են։ Անգլիացիներուն վերջին ձախողուածներուն հետեւանքով չոր ժումիները կ'աւելնան Բարէյուսոյ Գլուխին զանազան կէտերուն վրայ։

Լոնտոն — Սթերքսթրոմէն ուր կը գտնուի Կաթաքրէ զօրավարին բանակետեղը, դեկտ. 27 թուականով կը հեռագրեն թէ Պօէրները իրենց դիրքը կը զօրացնեն Սթօրմպէրկի մօտ։ Պօէրները մտադիր են յառաջանալ մինչեւ Մոլթենօ, երկու կայարաններուն կէս ճամբան։

—Նաուբորթէն, ուր կը գտնուի Ֆրէնչ զօրավարին բանակետեղը, դեկտ. 30 թուականով կը հեռագրեն թէ Առունտէլ (Նաուբորթի հիւսիսային կողմը երկաթուղիի գիծին վրայ) տակաւին Անգլիացիներուն ձեռքը կը գտնուի։

—Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Մեթուէնի կացութիւնը, Ուէսթ-Կրիքուալանտի մէջ, անփոփոխ է։

—Ֆրէնչ զօրավարը կը հեռագրէ թէ Պօէրները թողած են իրենց ամուր դիրքերը Ռէնսպուրկի մօտ (երկաթուղիի գիծին վրայ, Առունտէլի հիւսիսային կողմը, այդ կայարանին և Քօլէզպէրկի միջաւեղը), և Քօլէզպէրկ քշուած են։

—Տորտրէխթի մօտ, Բարէյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին մէջ, անգլիական խումբ մը ընդհարում մը ունեցեր է իրմէ քիչ թիւով Պօէրներու հետ։ Անգլիացիները ստիպուեր են Տորտրէխթ քաշուիլ։

—Լրագիրները Ռէնսպուրկէն այսօրուան թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Ֆրէնչ զօրավարին բոլոր զինուորները նոյն օրը յարձակեր են Պօէրներուն վրայ։ Բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է։ Պօէրները բոլորովին յաղթուեր և փախեր են դէպ ի արեւելք, թողլով Քօլէզպէրկը որ Անգլիացիներուն ձեռքը անցած է։

—Ֆրէրէն կը հեռագրեն թէ Հուայթ զօրավարէն առնուած լուրերու նայելով Լէտիսմիթի կացութիւնը լաւ է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ.—Շանկայ հասած կարեւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չինու նախարարաց Խորհուրդը ամբողջութեամբ ընդունած է Շանկայի մէջ տրուելիք արտօնութիւնները։ Ֆրանսայի ուզած արտօնութիւններն ալ տրուած են, բայց մանրամասնութիւնը տակաւին յայտնի չէ։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.—Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ Նիւ Ճէրսիի մէջ «Բանամայի Ամերիկեան Ընկերութիւն» անունով Ընկերութիւն մը կազմուած է վեց միլիոն անգլիական ոսկիի դրամագլուխով։ Ընկերութիւնը կը յայտարարէ թէ Բանամայի հին Ընկերութեան բոլոր իրաւունքները ձեռք անցուցած է․ թէ պատրաստ է ի հարկին քառապատկել իր դրամագլուխը և թէ որոշած է անմիջապէս վերսկսիլ լքուած աշխատութիւնները։

ՊԵՐԼԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ կայսրը Իշխանի տիտղոսը տուեր է Վիէննայի գերմանական դեսպան Էօյլէնպէրկի Ֆիլիբ կոմսին։ Նաեւ ազնուականութեան տիտղոս՝ Բրուսիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Թիէլէնի և Նաւատորմին ընդհանուր քննիչ Քէօսթէր ծովակալին։

ՍԸՐՊԻՈՅ Թագաւորը երկուշաբթի օրը Վիէննայէն Պելկրատ դարձաւ և համակրական եռանդագին ցոյցերով ընդունուեցաւ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Ռումանիոյ Ծերակոյտը միաձայնութեամբ քուէարկեց երկարաձգումը առեւտրական այն համաձայնութեան որ կնքուած է Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.— Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ ծանուցանելով որ Բարիզի գերման դեսպան Միւնսթէր կոմսը ստորագրած է խաղաղութեան Դեսպանախորհրդին երեք պայմանադրութիւնները և որոշմագիրները, կը յարէ․ «Գալով այն յօդուածին որով Ժընէվի պայմանադրութեան տրամադրութիւնները ծովային պատերազմներու ալ գործադրելի պիտի ըլլան, Գերմանիա զայն կ'ընդունի վերապահումով մը, ինչպէս ըրած է Անգլիա։ Գերմանիա ընդունելով Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին որոշումները որոնց հաւնած են արդէն Աւստրիա-Հունգարիա և Իտալիա, նոր և նշանակալից ապացոյց մը կու տայ իր խաղաղասէր ու խոհական քաղաքականութեանը որ միշտ համաձայն է մեր դաշնակիցներուն և որ միեւնոյն ատեն Ռուսիոյ հետ բարեկամութեան և լաւ դրացիութեան յարաբերութիւններ կը պահպանէ՝ հիմնուած փոխադարձ վստահութեան վրայ»։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան աստիճանը ունեցող Ռուսերը պսակ մը ղրկեցին Բարիզ, Հանրապետութեան վախճանեալ Նախագահ Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի գերեզմանին վրայ դրուելու համար։ Այդ պսակը մասնաւոր յանձնաժողովին հսկողութեանը տակ պատրաստուած է նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ։ Պսակը արծաթէ է՝ դրուած եփենոսէ մեծ ճիւղի մը վրայ և կը բաղկանայ կաղնիի տերեւներէ որոնց մէջէն մէջ անցած են՝ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ ժապաւէնովը և զարդարուած նոյն պատուանշանով։ Պսակին վրայ կայ արձանագրութիւն մը՝ ռուսական հին հռովարտակներու ձեւով և ժապաւէններով կապուած կնիքով մը։ Արձանագրութիւնը ստորագրած են Պատուոյ Լէգէոնի ասպետութեան աստիճանը ունեցող 277 Ռուսեր, ամէն դասակարգէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Ռիվիու օվ Ռիվիուզի տնօրէն Պ. Սթէտ որ Խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին գումարման առթիւ բաւական կարեւոր դեր մը խաղաց, հայրենասիրական կոչում մը կ'ընէ Անգլիոյ կառավարութեան ու ժողովուրդին, հրաւիրելով վերջ տալ արդի պատերազմին, վասն զի հակառակ պարագային մէջ, Անգլիա կրնայ օր մը Ֆրանսայի ձեռքին տակ մնալ։ Ֆրանսա կրնայ առանց դժուարութեան Մեծն Բրիտանիա արշաւել և զայն գրաւել։ Արդէն Լորտ Ուոլզլի ըսած է թէ Ֆրանսա եթէ ուզէ, կրնայ դիւրութեամբ հարիւր հազար հոգի ցամաք հանել բրիտանական հողին վրայ և թէ Անգլիացիները պիտի չկրնան արգիլել թշնամին, Լոնտոնը գրաւելէ։ Այսօր 50,000 հոգի բաւական են այդ գործը ի գլուխ հանելու։ Ցամաք հանելու գործողութիւնը այնչափ շուտ կրնայ կատարուիլ որ Անգլիա ժամանակ չի կրնար ունենալ կոչելու Մանշի իր նաւաբաժինը, եթէ նոյն միջոցին Ճիպրալթար գտնուի։ Ֆրանսական զինուորները պիտի գրաւեն Ուլուիչի նաւարանը ու Սիտէնհամի բարձունքները, և Լոնտոն անոնց ձեռքին տակ պիտի ըլլայ։ Պ. Սթէտ կ'եզրակացնէ թէ Անգլիացիները եթէ չեն ուզեր տեսնել Ուլուիչի նաւարանին հրկիզումը և Ուէսթմինսթրի վրայ եռագոյն դրօշին ծածանիլը, պէտք չէ որ Անգլիոյ զինուորներուն թիւը պակսեցնեն՝ Հարաւային Ափրիկէի զինուորներուն թիւը աւելցնելու համար։ Պ. Սթէտ կը յորդորէ զգոյշ կենալ, որպէս զի Ֆրանսա չյարձակի բուն իսկ Անգլիոյ վրայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.—Բոլիդիշէ Քորէսբոնտէնց Բէդէրսպուրկէն և Թօքիօյէն ստացած ստոյգ տեղեկութիւններու յենլով կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ բուռն հակառակութիւն մը տիրելու զրոյցները շատ չափազանցուած են։ Քորէյայի մէջ օտար գաղթականութիւններ հաստատելու համար աճուրդով հողեր վաճառուած ատեն 19 կտոր հողեր Եւրոպացիները գնած են, իսկ 16 կտոր Ճաբոնցիներ։ 37 էյն (մէկ էյնը 2 կէս փր․) արժող գետիններու գինը մինչեւ 50 փր․ բարձրացեր է աճուրդին մէջ։ Ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէր Վլատիմիր Մոնոմաք ռուսական յածաւորակին հրամանատարը։ Բոլիդիշէ Քորէսբոնտէնց կ'իմանայ նաեւ թէ Թօքիօյի ռուսական նոր դեսպան Իզվոլսքի հրահանգ ստացեր է հաշտարար ոգիով մը կատարել իր յարաբերութիւնները ճաբոնական կառավարութեան հետ։ Նաեւ առանց նուազեցնելու դիւանագիտական անհրաժեշտ գործունէութիւնը և հետեւելով հաստատամիտ ընթացքի մը, չշեղիլ այն սկզբունքէն թէ Ռուսիոյ շահը կը պահանջէ Ծայրագոյն Արեւելքի իր քաղաքականութեան մէջ զգոյշ կենալ շփոթութիւններէ և դժգոհութիւններէ։ Մէկ խօսքով Պ. Իզվոլսքի պաշտօն ունի կարելի եղածին չափ բարեկամական յարաբերութիւններ տածել Ռուսիոյ ու Ճաբոնի միջեւ։ Բոլիդիշէ Քորէսբոնտէնց կ'իմանայ Լոնտոնէն թէ Ճաբոն չուզեր անպատասխանի թողուլ Եւրոպայի մէջ իրեն նկատմամբ եղած կարգ մը կասկածները։ Այդ պատճառով էր որ Ճաբոնի մայրաքաղաքին մէջ պաշտօնապէս հերքուեցաւ այն լուրը թէ Ճաբոն կը սպառազինուի՝ Ծայրագոյն Աբռնելքի մէջ Ռուսիոյ գործունէութեան դէմ։

ԱՆԴՐՍԻՊԻՐԵԱՆ երկաթուղիին Անդրպայքալեան ճիւղին վերջին մասը, 361 վերստ, աւարտեր է։ Հիմա Ամուրի երկիրը երկաթուղիով ուղղակի յարաբերութեան մէջ է եւրոպական Ռուսիոյ հետ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ արքայական գերդաստանը անցեալ շաբաթ Միլօ կղզին գացեր է Մարիա իշխանուհին դիմաւորելու համար։

—Քանի մը օրէն Աթէնքի և Պուքրէշի դահլիճներուն միջեւ բանակցութիւններ պիտի կատարուին, առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքելու համար։ Յունաստան մաքս պիտի չառնէ Ռումանիոյ արմտիքներէն։ Փոխադարձաբար Ռումանիա ալ դիւրութիւններ պիտի ընէ հելլենական գինիներուն, քոնեաքներուն և ուրիշ բերքերուն՝ Ռումանիա մտնելուն համար։

—Իտալիոյ և Յունաստանի միջեւ առեւտրական առժամեայ պայմանադրութիւնը շաբաթ օրը պիտի ստորագրուի։ Առաջին յօդուածը կը տրամադրէ որ հելլենական ջուրերու մէջ ձկնորսութեան խնդիրը ապագային կարգադրուի։ Երկրորդ յօդուածը կը տրամադրէ որ հելլէն գինիները Իտալիոյ մէջ ենթարկուին իւրաքանչիւր հարիւրալիտրը ոսկեդրամ 12 ֆր. մաքսի։

—Յունաստանի Խորհրդարանին մէջ կատարուած հարցապնդումներու հետեւանքով Աթէնքի ոստիկանապետ Պ. Լէվքաթոս հրաժարեցաւ։ Պատերազմական նախարարութիւնը քննութիւն մը հրամայեց, որովհետեւ Պ. Լէվքաթոս զինուորական սպայ է։ Պ. Լէվքաթոս մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ՝ լրագիրներուն հաղորդած ըլլալուն համար տեղեկութիւններ այն գայթակղութեանց նկատմամբ որոնց մասին հարցապնդումներ եղած էին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Ռումէլի Պէյլէրպէյի աստիճան տրուեցաւ Շէրիֆ Եահեա պէյի։ Միւթեմայզի աստիճան՝ Իգլիմի Թաղապետութեան նախագահ Սափվէթ պէյի։

—Կէյվէէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Օրտուի նախորդ գայմագամ Ահմէտ էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Լա Հէյի օսմ. դեսպան Միսաք էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ցամաքային երկրաչափական վարժարանին ներքին տեսուչ Մուսթաֆա Բաղըպ փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Կ. Պոլսոյ Պարսից դեսպանին որդւոյն՝ հեծելազօրքերու տեղակալ Մոհսին խանի և եղբօրորդւոյն՝ հետեւակներու տեղակալ Մէհտի խանի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ Բիմալըէ (Բարեկուսոյ Գիւլէ) Օսմանիէ վարժարանին տնօրէն Աթաուլլահ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Քիրմանշահի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Նէճիպ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ մաքսային վերատեսչութեան խորհրդականի օգնական Նամըգ պէյի կնոջը։

ԻՖԹԱՐ.— Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը, Սերասքերը, բոլոր նախարարները, քաղաքապետ Րըտվան փաշա, Հաշուակալութեանց Ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, մաքսային վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, եպարքոսական ու ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդականները, Անատոլուի Գազասկէր Իպրահիմ Էտհէմ էֆ. և ուրիշ պաշտօնատարներ երէկ իրիկուն կայս. պալատան մէջ իֆթար ըրին։

—Երէկ իրիկուն, իֆթարէն ետքը, Վեհ. Սուլթանը գիշերուան Թէրավիհի նամազը կատարած ատեն ներկայ գտնուեցան նաեւ նախարարները և պալատական պաշտօնատարներ։ Յետոյ Մեծ Եպարքոսը և բոլոր նախարարները պատիւ ունեցան ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։ Մեծ-Եպարքոսը Ռամազանի առթիւ իր շնորհաւորութիւնները մատոյց Ն. Վեհափառութեան որ հաճեցաւ իր մեծարանքները շնորհել։ Նաեւ նախարարներն ալ իրենց շնորհակալութիւնները մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանքներու։

—Մայրաքաղաքս գտնուած զինուորները երէկ իրիկունէ սկսան իֆթար ընել կայս. պալատան մօտը գտնուած շէնքին մէջ և դրամական պարգեւներ ստացան։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծրագիր մը մատոյց Բ. Դրան, նահանգներու կեդրոններու մէջ վարժապետանոցներ հաստատելու համար, որպէս զի բարձրագոյն նախակրթարաններու և նախնական վարժարաններու յատուկ ուսուցիչներ հասնին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանը Բարիզ գտնուած միջոցին իր կառավարութենէն հրահանգ ստացած է՝ Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքելու համար։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը այդ դաշնագրութեան ծրագիրը Բ. Դրան մատուցած է և ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան ալ իր կառավարութեան՝ կայս. Իրատէ մը արտօնած է Բ. Դուռը որ այդ մասին խորհրդակցութիւն կատարուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Պուլկարիոյ կայս. Նախորդ գոմիսէր Նուսուհի պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ Տարեգլուխին առթիւ, առջի իրիկունը, Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ և Ֆրանսայի դեսպանատանց մէջ սեղաններ տրուեցան։

ՌՈՒՍԻՈՅ ներքին գործոց նախարարը ու տիկին Կիրոմիքին որոնք մայրաքաղաքս կը գտնուէին, այսօր Եգիպտոս կ'ուղեւորին ռուսական շոգենաւով։

ՊԱՐՈՆ ՔՈԼԻՆԵՐ, որ անցեալ տարի Թէհրան գացած էր քանի մը օրէն Կ. Պոլիս գալով ասկէ Բարիզ պիտի երթայ։ Պ. Քոլինէր պարսիկ կառավարութենէն մենաշնորհ ստացած է Թէհրանի և Սպահանի մէջ ելեկտրական ոյժի և լոյսի գործածութեան համար. Նաեւ մանրաւանի մենավաճառ՝ Պարսկաստանի քանի մը քաղաքներուն համար։

ԲԵՐԱՅԻ կառավարիչ Էնվէր պէյ որ հիւանդ էր ապաքինեցաւ։ Վեհ. Սուլթանը կայս. Թիկնապահ մը ղրկելով Էնվէր պէյի ապարանքը, բարեհաճեցաւ անոր որպիսութիւնը հարցնել տալ։

Պ. ՋԱԼԱՔՈՍԹԱ, Սոֆիայի հելլենական ընդհանուր հիւպատոսը որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԸ.— Ֆէնէրի Յունաց մայր վարժարանին ուսուցիչներէն Պ. Անդրէ Սրաֆթարիս, կիրակի օրը, Բերայի Սիլլոգոսին մէջ բանախօսութիւն մը ընելով դէմ խօսեցաւ Նոր Տոմարին։

ՃԻՏՏԷԷՆ կը հեռագրեն թէ վեց հազար ուխտաւորներ հոն հասած են և թէ հանրային առողջապահական կացութիւնը գոհացուցիչ է։

ԱԼԻՒՐԻՆ ԳԻՆԸ.— Մարսիլիայէն առնուած լուրերու նայելով, ալիւրին գինը նորէն բարձրացած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Եգիպտոսի Վագըֆներու վարչութիւնը ներկայ տարուան մէջ պիտի չկրնայ ձեռնարկել Խարթումի մզկիթին և նախնական երեք վարժարաններուն շինութեան, որուն համար եգիպտական քսան հազար ոսկի յատկացուած է։

—Տայրայի վարչութիւնը, նոր կանոնադրութեան մը համաձայն, որոշած է 1900ին համար երկու հարիւր պաշտօնեաներ։ Նաեւ դրամական հատուցում մը ընել այն պաշտօնեաներուն որոնք տակաւին հանգստեան թոշակի չեն կրնար արժանանալ։

—Ջեռնհաս պաշտօնարանը ելմտական նախարարութենէն 380,000 ոսկիի փոխ մը ուզեց, Ստորին Եգիպտոսի ջրանցքներուն աւարտմանը և 57,000 ալ կառավարական շէնքերու կառուցման համար։ Ելմտական նախարարութիւնը Հանրային Պարտքի սնտուկին հետ կը բանակցի այդ դրամները պահեստի գումարէն առնելու համար։

—Բամպակ մշակողները խնդրեր են ելմտական նախարարութենէն որ այս տարի 20,000 արտէպ բամպակի հունտ փոխ տրուի իրենց։ Ելմտական նախարարութիւնը այդ նպատակին համար 7000 ոսկիի փոխ մը որոշեր է, սակայն յետոյ այդ գումարը անբաւական նկատուելով, որոշուեր է նախ գոհացնել այն երկրագործները որոնք հինգ արտէպէն աւելի հունտ խնդրած չեն։ Այս վերջիններուն ուզած հունտին ամբողջ գումարը կը հասնի 8,500 արտէպի որոնք անմիջապէս գնուելով պիտի ղրկուին։ Երկրագործական Խտիվէ Ընկերութիւնը որոշած է երկրագործական ճշգրիտ վիճակագրութիւն մը պատրաստել՝ Եգիպտոսի զանազան բերքերու մասին. Նաեւ երկու տիպար ագարակ հաստատել. մէկը Պէնի-Սուէֆի մէջ՝ 150 ֆէտտան տարածութեամբ՝ մասնաւորաբար շաքարեղէգի մշակութեան և երկրորդը՝ նոյն տարածութեամբ՝ Կարպիէ նահանգին մէջ, ուր պիտի մշակուին բամպակ, արմտիք և Ստորին Եգիպտոսի զանազան բերքեր։

—Վերջերս զրոյց ելած էր թէ Տայրայի շահագործումը 1900ին բաց մը պիտի ունենայ, մանաւանդ երաշտութեան հետեւանքով։ Վարչութիւնը, այդ զրոյցներուն վերջ մը տալու նպատակով, գումարում մը ունեցած և 1900ի ելմտացոյցը սապէս պատրաստած է.— Հասոյթ՝ 1 միլիոն 351,342 ոսկի և ծախք՝ 1,311,277, որով 40,065 ոսկիի հասոյթի առաւելութիւն մը կայ։

—Խտիւը աստիճանի բարձրացում տուած է քանի մը սպաներու, իբր վարձատրութիւն անոնց բարւոք ծառայութեան։

—Սուտանի երկաթուղիին շինութեան յապաղման պատճառ կ'ըլլան սպիտակ մրջիւններ որոնք երկաթեայ գիծերուն տակը դրուած փայտէ գերանները կը կրծեն։ Այդ պատճառով հարկ դատուեր է պողպատէ գերաններ բերել տալ եւ աշխատութիւնները նորէն կատարել։

—Եգիպտական բանակին երեք վաշտեր պիտի լուծուին։ Զինուորներէն անոնք որ իրենց ծառայութեան պայմանաժամը աւարտած են, պահեստի կարգը պիտի անցնին. իսկ չաւարտողները ուրիշ վաշտերու մէջ պիտի ծառայեն։

—Տասներկու հոգիէ բաղկացած աւազակներու խումբ մը, դեկտ. 25ին, յարձակեր է Զիֆթայի կայարանին վրայ (Պէնհա-Պառած գիծին վրայ, արեւելեան Եգիպտոս)։ Աւազակները բռներ են կայարանին պետը ու պաշտօնեաները, զորս բռնադատեր են իրեն յանձնել դրամները ու արժէքաւոր նիւթերը։ Պաշտօնեաները դիմադրած ըլլալով, աւազակները բռնի կողոպտեր են կայարանը, գանակոծելով դէմ դնող պաշտօնեաները։ Ոստիկանութիւնը կրցեր է աւազակներուն չորսը ձերբակալել, հրացանի հարուածներու փոխանակութենէն ետքը։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը որոշեր է, ելմտական տագնապին հետեւանքով, ջնջել Կ. Պոլսոյ գործակալութեան առեւտրական կցորդի պաշտօնը։

ԷԼԱՍՈՆԱՅԻ հելլէնական նոր հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացաւ Բ. Դրան կողմէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը ազնուականութեան տիտղոս տուաւ Քամփոհէյվէնէր փաշայի։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՊԷՅ, Պետական Խորհուրդին առաջին քարտուղարը, որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ յաճախել իր պաշտօնատեղին։

ԶԻՀՆԻ ՓԱՇԱ, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, մզկիթ մը կառուցանել կու տայ Խասքէօյի մէջ։

ՁԻԹԱՊՏՈՒՂ.— Այտընի նահանգը այս տարի մեծ վնաս կրած է ձիթապտուղի նուազութենէն, որովհետեւ շատ քիչ պիտի ըլլայ։ Անցեալ տարի տասանորդի տուրքը 12,700 ոսկիի վաճառակալութեան տրուած էր։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խոշոր շոգենաւ մը, կ'ըսէ Սէրվէթ, Կիպրոս գտնուած անգլիական զինուորները առեր է, Սուէզի ճամբով հարաւային Ափրիկէ տանելու համար։

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ ոստիկանութեան գործակալներէն Սպուիլզատէ էֆ. Շահզատէ Պաշիի ոստիկանապետ կարգուեցաւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Յունաց Պատրիարքութեան ընտրելիներուն մէջ կայ նաեւ Երուսաղէմի նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս։ Ընտրական ժողովին անդամներուն ընտրութիւնը աւարտած է։ Այդ ժողովը 112 պատուիրակներէ պիտի բաղկանայ։ Ասոնք իրենցմէ 75 հոգի պիտի նշանակեն որոնք 45 եկեղեցական անդամներու հետ յունուար 3ին գումարուելով ընտրելիներու ցանկը պիտի պատրաստեն։ Այդ ցանկը պիտի ներկայացուի եգիպտական կառավարութեան որ սրբագրութիւններ պիտի ընէ։ Սրբագրուած ցանկը պիտի վերադարձուի պատրիարքական տեղապահին, որ եկեղեցական ու աշխարհական պատուիրակները պիտի գումարէ պատրիարքական վերջնական ընտրութիւնը կատարելու համար։ Արդիւնքը անմիջապէս պիտի հաղորդուի եգիպտական կառավարութեան որ Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ, կայս. վաւերացման ենթարկուելու համար։ Կայս. վաւերացումէն ետքը նորընտիր պատրիարքը Պատգամաւորութեան մը միջոցաւ Աղեքսանդրիա պիտի հրաւիրուի և հանդիսաւոր կերպով պատրիարքական աթոռը պիտի բազմի Էվանկելիզմոս եկեղեցիին մէջ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Առջի գիշերը Բերայի Անաթոլու փողոցին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Պ. Ժան Ջիքալիոթի՝ ապահովագրական զանազան Ընկերութեանց գործակատար Պ. Ջիքալիոթիի եղբայրը՝ իր տունը կը դառնար, երբ Պրուսա փողոցին անկիւնը մարդ մը անոր մօտեցաւ և դաշոյն մը մխեց սիրտը։ Պ. Ջիքալիոթի տակաւին ինքզինքը պաշտպանելու ժամանակ չունեցած չարագործը երկրորդ հարուած մըն ալ իջեցուց և Պ. Ջիքալիոթի վայրկենապէս մեռաւ։ Փողոցը ամայի ըլլալով մարդասպանը կրցաւ փախչիլ։ Ժամանակին թէեւ բժիշկներ բերուեցան, բայց Պ. Ջիքալիոթի մեռած էր։ Վրան գտնուած դրամապանակը ու ժամացոյցը գտնուած չըլլալով, կ'ենթադրուի թէ ոճրին շարժառիթը գողութիւնն է։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է, ոճրագործը գտնելու համար։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Առջի գիշերը Նարլը Գաբուի Հայոց եկեղեցիին ծովեզերքէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ Թահթա Գալէ բնակող ոսկերիչ վաճառական Էրզրումցի Ահմէտ էֆ.ի գործակատարին Շամլըզատէ Մուսթաֆա էֆ.ինն է։ Այդ անձը շաբաթ մը առաջ Կ. Պոլիս եկած էր գործի համար։ Անցեալ ուրբաթ օր Բասսորմաճի Շիւքրիի տունը երթալու համար մեկնած էր Գումգափըլարի կողմը Էրզրումլը խանէն և անկէ ի վեր վերադարձած չէր։ Վրան ունեցած քանի մը հարիւր ղրշ.ը դիակին վրայէն գտնուած է։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է. Դիակին վրայ ոև է վէրք տեսնուած չէ։

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ մէջ, երէկ, մաւունա մը ընկղմեց նաւակ մը, ուր չորս հոգի կային. Ասոնց ամէնքն ալ ծովը ինկան, բայց անմիջական օգնութիւններով ազատեցան։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.— Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թիմբաններովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թիմբաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Longcott, Gunessbry. London W.

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. մաքսային 5 առ 100 տոկոսաբեր պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրոնները (որոնց պայմանաժամը լրացած է 1894 յունուարին եթէ գանձուելու համար ներկայացուած ըլլան մինչեւ յառաջիկայ դեկտեմբերի վերջը, պիտի ջնջուին։

Կ. Պոլիս, 9 դեկտ. 1899 8—8

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքարանի Ա. Գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան այս առաւօտ կայս. Պալատ գնաց ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ս. Պատրիարք Հայրը նամակ մը ուղղելով Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեանին, ծանուցեր է Եգիպտոսի Գաւառ. Ժողովին քուէարկութեան արդիւնքը որ հեռագրով հաղորդուած էր իրեն՝ այդ ժողովին ատենապետ Տիգրան փաշայի կողմէ։ Կը լսենք թէ, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ շնորհաւորելով հանդերձ Դուրեան Սրբազանին Եգիպտոսի առաջնորդութեան կարեւոր պաշտօնին կոչուիլը՝ մտերմաբար չկցեր է թէ Դպրեվանքը ինչ մեծ կորուստ ըրած կ'ըլլայ զրկուելով իր արժանաւոր ու սիրելի վերատեսուչէն,—ինչ որ երկուքին ի վեր թէ՛ եկեղեցական և թէ՛ աշխարհական դասին տպաւորութիւնն է Եգիպտահայոց ընտրութեան լուրին առթիւ։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպիսկ. Յովհաննէսեանի։ Ահաւասիկ հաղորդուած որոշումները.

Պալաթու եկեղեցւոյ քարոզիչ Տաճատ վ. և Թաղ. Խորհուրդի դիւանը ներկայացան յատեան Կրօն. Ժողովոյ, որ լսեց քարոզչին հրաժարման և Թաղ. Խորհուրդին ունեցած դժգոհութեան պատճառները, և ապա յորդորեց թէ՛ քարոզիչը և թէ՛ Թաղ. Խորհուրդին դիւանը որ յառաջիկայ Ս. Ծննդեան տօնը անցընեն, և յետ այնորիկ քարոզչին մասին հարկ եղած տնօրինութիւնը ըլլայ։ — Կիլիկիոյ կաթողիկ. Տեղապահին կողմէ եկած մէկ քանի գրութիւնները, որոնք մէկմէկ պատասխանագրեր էին Պատրիարքարանի կողմէ տեղապահ Սրբազանին եղած ինչ ինչ յանձնարարութեանց, կարդաց Կրօն. Ժողովը և գոհ մնաց եղած կարգադրութիւններէն. իսկ Կիլիկիոյ միաբան եկեղեցականներուն, որոնք Պոլսոյ մէջ կը մնան, վերադարձի մասին Կրօն. Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։ — Սիսէն Տ. Եղնիկ քահանայ Թուր-Սարգսեան որ Ճէյնէի Պէրէքէթի կողմերը այցելութիւն ընելով տեսած է որ Օսմանիէ և Ճէյնէ կոչուած տեղերուն ազգայինները անհովիւ մնացած ըլլալով դաւանափոխութեան կը դիմեն, և եկեղեցիներէն շատերը չունին պէտք եղած եկեղեցական մատեանները, կը խնդրէր որ գոնէ շարական, ժամագիրք, եկեղեցական զգեստներ ղրկուին։ Ժողովը որոշեց որ երբ Ս. Էջմիածինէն եկեղեցական գրեանք հասնին Պատրիարքարան, հոն ևս ղրկէ պէտք եղած չափով։

Ամուսնական խնդիրները քննելու եւ անոնց պէտք եղած տնօրինութիւնները ընելու գործը Ժողովը թողուց իր յառաջիկայ նիստին, որ պիտի գումարուի Ծննդեան Ութօրէքին վերջը։

—Երէկ, զանազան կողմերէ բաւական թուով նպաստներ հասան Պատրիարքարան, կարօտեալներու ի նպաստ։

—Պատրիարքարանի յանձնարարութեամբ՝ Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետ պիտի ընկերանայ Փոխանորդ Սրբազանին՝ Ծնունդի առթիւ Հայ Հռոմէականաց և Յունաց Պատրիարքներուն, Պուլկարաց էկզարքին և Ասորւոց փոխանորդին տրուելիք շնորհաւորական այցելութեանց։

—Երէկուան մեր Գինավաճառը վերնագրով Խմբագրականը ոմանց այնպէս կարծեցնել տուեր է թէ, կ'ուզենք քննադատել Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութեան որոշումը, այդ վարձակալը հանելով խանութէն, զայն աւելի մաքուր առեւտրով մը զբաղող խանութպանի մը վարձելու մասին։ Ինչպէս ստուգեցինք, Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը, Պալըք Բազարի մէջ աւելի յարմար խանութ մը ցոյց տուած է այդ գինեվաճառին, որուն կը մնայ համակերպիլ այդ կարգադրութեան և գոհացում տալ թէ՛ ժողովրդեան և թէ՛ Հոգաբարձութեան փափաքին։

ՎՐԻՊԱԿ.— Մեր աշխատակից Տ. Մուշեղ վարդապետի երէկուան յօդուածին տպագրութեան մէջ քանի մը սխալներ սպրդած են զորս կը փութանք ուղղել։ Բ. սիւնակի 45րդ տողը կրկնուած է յաջորդին մէջ. իսկ 49րդէն ետք կը պակսի հետեւեալ պարբերութիւնը «և միւս պահանջողները ևս պիտի կենան»։ Նոյն սիւնակի 62րդ տողին մէջ թ. 104ը պէտք է կարդալ 304 իսկ Գ. սիւնակին վերջերը «խառնուածային տարողութիւն»ի պարբերութիւնը պէտք է կարդալ «խառնուածային տարրորոշութիւնով»։

1900

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

Չորս լեզուաւ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ

Հին եւ Նոր եւ արաբական տոմարներու

Պարզ կազմ 3 ղրշ. լաւ կազմ 5 ղրշ. ոսկեզօծ կազմ 8 ղրշ։ Կը գտնուի բոլոր թղթավաճառներու քով։

Կեդրոնատեղի Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Թղթավաճառանոց։ Ֆինճանճըլար եօգուշու, Թիւ 27, Ստամպուլ։ 14—20

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Դեկտեմբեր 31ի թերթերէն)

ՏՈՔԹ. ԼԷՅՏՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Թրանսվալի ներկայացուցիչ տոքթ. Լէյտս, գերմանական լրագրի մը թղթակցին հետ ունեցած մէկ տեսակցութեանը միջոցին յայտարարեր է թէ բոլորովին անհիմն են այն լուրերը թէ Տէլակոայի ճամբով զէնք ու ռազմամթերք կը փոխադրուին Թրանսվալ, թէ Թրանսվալի ունեցած զէնքերը ու ռազմամթերքները իրեն բաւական են, թէ կառավարութիւնը ինք կը պատրաստէ իրեն յատուկ ռազմամթերքները և երկու տարուան ուտելիք ունի և թէ միջամտութեան մը լուրերը բացարձակապէս անհիմն են։

ՄԱՖԷՔԻՆԿ.— Սնէյման զօրավարը դեկտ. 26 թուականով սա հեռագիրը ուղղած է Մալորդէն.

«Անցեալ կիրակի, Մաֆէքինկի Անգլիացիները մեծ թուով և թնդանօթներով յարձակեցան մեր ամրոցին վրայ։ Ճակատամարտը շատ կատաղի եղաւ, նոյն իսկ ամրոցին պատերուն վրայ կռուեցան, բայց չկրցան ամրոցին մտնել։ Անգլիացիները ունեցան 55 մեռեալ կամ վիրաւոր։ Պօէրները քաջութեամբ կռուեցան։ Երեք Անգլիացիներ գերի ինկան»։

ՇԻՎԼԻՆ Թայմզ դեկտ. 28 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է.

«Երէկ և այս առտու Լէտիսմիթի կողմէն հրազէնի բուռն ձայներ լսուեցան։ Զրոյց կայ թէ Հուայթ զօրավարը առտուն դէպ ի դուրս յարձակում մը կատարելով բլուր մը գրաւեր է Պօէրներուն ձեռքէն»։

Միւս կողմէ դեկտ. 28 թուականով Շիվլիէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելէկրաֆի.

—Թուկէլայի ջուրերը շատ կը բարձրանան։ Հարաւային եզերքը գտնուող Պօէրները դէպ ի հիւսիսային եզերքը քաշուեցան։ Անգլիացիներուն նաւային թնդանօթները լիտտիթով լեցուն ռումբեր կ'արձակեն։ Սըր Ճարլզ Ուօրէն առտուն աչքէ անցուց բանակետղը։

ԺՈՒՊԵՐ ԶՕՐԱՎԱՐԸ Պօէրներու բանակետղին մէջ կը պատրաստուի նոր յարձակում մը ընել Մաֆէքինկի վրայ։

ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԹՍԻ ընդհանուր հրամանատար անուանուելու լուրը Բրէթորիային Լորէնսօ Մարքէզ հասեր է, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ Թրանսվալ շուտով կ'իմանայ Եւրոպայի լուրերը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԸ.— Կալկաթայէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ օգնութիւն ստացող կարօտեալներուն թիւը երեք միլիոնը կ'անցնի։ 1878ի սովին ատեն ամէնէն աւելի վնասուած տեղերը ժողովուրդին հարիւրին 15ը օգնութեան կարօտ էին, մինչդեռ այսօր այդ համեմատութիւնը աւելի շատ է։ Կառավարութիւնը քննութիւն պիտի կատարէ, որպէս զի օգնութիւն բաշխուելու գործին մէջ զեղծումներ չգործուին։ Երաշտութիւնը կը շարունակէ և սովը կը սաստկանայ։ Պոմպէյի ամբողջ նահանգն ալ սով կը տիրէ. Կաւ Խանտիշի, Նասիքի, Նակարի, և Կուճրայի մէջ ջուրի նուազութիւնը մեծապէս զգալի է։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Յուն.— Բլէթաունէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլիական զինուորները նորէն յաղթեր են Պօէրներուն Սուլլի մէջ (')։ Մանրամասնութիւն չկայ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Սակարանը լաւագոյն վիճակի մէջ էր։ Ֆ. Ենչ զօրավարին յաղթանակը՝ Քոլէզպէրկի մէջ՝ բարձրացուցած է հարաւ-ափրիկեան արժէթղթերու գիները։ Չարթըրտին համար գնորդներ կան. ասոր գինն է 3 06 և Ռանտ Մինը՝ 32 37։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Մէնա իր պաշտպանողականը աւարտած ըլլալով, Գերագոյն Ատեանը անմիջապէս գոնփակ նիստ մը կազմեց, մեղադրութեան վճռին վրայ խորհրդակցելու համար։ Երկար խորհրդակցութենէ մը ետքը, Գերագոյն Ատեանը վճիռ մը արձակեց, որով Պ.Պ. Բօնթէվէզ-Սապրան, Կոտֆրուա, տը Ռամէլ ու Վօ անպարտ արձակուեցան. իսկ Պ. Պիւֆէ մեղապարտ կը ճանչցուի, մեղմացուցիչ պարագաներով։ Ատեանը վաղը պիտի խորհրդակցի Կէռէնի ու Տէռուլէտի մասին և պատիժները պիտի սահմանէ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Ծերակոյտն ու Երեսփ. Ժողովին նիստերը այսօր վերսկսան։ Պատերազմական ու ծովային նախարարութեանց ելմտացոյցերուն վիճաբանութիւնները շարունակուեցան։ Միջադէպ չպատահեցաւ։

ՍԿՈՒԴԻ ՄՍՈՒՐ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ

[illegible], 15 [illegible] 1889

Պարոնայք Սկոթ և Պաուն,

[illegible] քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը [illegible] Մոռուի ձկան իւղին և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	28 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	29 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	25
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	125	25
Ամէնէն բարձր գին	»	125	37
Ամէնէն վար գին	»	124	75

ԲԱՑՈՒՄ 22 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	26 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	12
Օսմանիյէ		412	—
Ռէժի		280	—
Օսմ. Պանքա		12	50
Քռէտի ժէնէրալ Օթոմ.		2	34
Երկրագործական Պանքա		—	—
Յօս. Օթ. Շանմ է Վալէօռ	Օ. Ո.	3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		105	—
» Ժուիսանս		232	—
» պարտաթ.	Ֆր.	483	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	—	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	478	—
Թրանսվալ	»	53	— 1/2

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	25
Ռուս էմբէրիալ	»	89	20
Ֆրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէճալիք	»	94	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Յուն.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	65
) փոց.	»	22	65
» » » Բ.	»	46	90
» » » Գ.	»	25	95
Օսմանիէ	»	413	50
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	127	50
Օսմ. Ռէժի	»	280	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	563	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	99	35
Քռէտի Լիոնէ	»	1092	—
Պանք տը Բարի	»	---	--
Ցուէզի բաժնեթուղթ	»	—	—
Իտալական Ռանթ	»	93	45
Սպանիական արտաքին	»	65	30
Թրանսվալ	»	52	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	290
Դրամազեղչ	»	63	— 1/2

ՊԷՐԼԻՆ, 2 Յուն.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	123	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	87	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	205

ՎԻԵՆՆԱ, 2 Յուն.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	91
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	90
Օսմ. Ռէժի	»	139	—

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քոյսէրեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մինհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահտապուրուն
Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիւլտինկ Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր։

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	3,000,000
Պահեստ	» »	1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տեղեկական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեամբ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՏ ՍԷԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
57—104

Կարիքներու մէջ ամփոփուած

ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ

Ամենէն ազդեցիկ դեղ է ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ ԴԵՂՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ բուժելու։ Ան անուշ համ ունի եւ ոչ այլ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկներն կը յանձնարարեն ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ. Պնդութիւն չ'տար. Ակռաներու չ'սեւցներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։

ՔԻՆԻՆԻ ՀՆԱՐԻՉ

ԲԵԼԴԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ

ՔԱՌՍՈՒԻԼՆԵՐԸ

QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, տենդերու, կաթուածի, յօդացաւի, ստամոքսի տկարութեան։ Մեծապէս ազդեցիկ են ընդդէմ ինֆլուէնցայի, կարբի, հարբուխի, ցրտառութեան։ Մէկ քառսուիլն աւելի ազդու քան գաւաթ մը քինքինա։

10 20 և 100նոց տուփերը։

Իւրաքանչիւր տուփ կը կրէ անունը սեւ տպուած . . . .

PELLETIER

Կեդրոնատեղի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, 8

և գլխաւոր դեղարանները A.

ԱՆՁՆՈՒԷՐ ԿԻՆ

Ամուսինս պաղառութեան հետեւանքով սոսկալի հիւանդութեան մը ենթարկուեցաւ. ամէն բանէ կը զանէր ու ստամոքսը ոչինչ կ'ընդունէր. տեւական պնդութիւն մը կրակներու մէջ կը տոչորէր խեղճ մարդը որ շարունակ ջուր կ'ուզէր առանց կարող ըլլալու ծարաւը յագեցնել։ Գիշերները բնաւ չէր կրնար քնանալ և թէ քիչ մը մրափէր իսկ յանկարծական ոստումով մը անկողնին մէջ վեր կը ցատքէր և այսպէս կը տառապէր, բոլորովին նիհարցած ու յուսահատ։ Բժիշկները չաքարախտ կարծելով հանքային ջուրեր ղրկեցին զայն և ես ու զաւակներս ամէն զոհողութիւն յանձն առինք մեր սիրեցեալ հիւանդին բժշկութեան համար. սակայն աւա՜ղ հիւանդութիւնը փոխանակ ընկճուելու հետզհետէ կը ծանրանար։

Օր մը լսեցի որ դրացի ծերուկ մը իր ստամոքսի հիւանդութենէն բժշկուեր է ՌՕՊԼԸՇՕ խմելով. ուստի տնմիջապէս շիշ մը գնեցի այս դեղէն և աղաչեցի ամուսնոյս որ ՌՕՊԼԸՇՕին ալ փորձն ընէ. սակայն հիւանդը որ դեղ փոխելէ զզուած էր, մերժեց և սկսաւ դիւրահաւանութիւնս ծաղրել։ Վերջապէս երկար թախանձանքներով յաջողեցայ խմցնել գաւաթ մը ՌՕՊԼԸՇՕ որուն ցոյց տուած անմիջական չքարուքումը ու թեթեւցումը յոյս ներշնչեցին ամուսնոյս և քիչ յետոյ աղաչեց որ երկրորդ գաւաթ մը եւս տամ. այսպէս շարունակելով ՌՕՊԼԸՇՕի երկու շաբաթ վերջ հիւանդութիւնը սկսաւ աստիճանաբար բժշկուիլ, ախորժակը բացուեցաւ, մարսողութիւնը ու բնական ախտքերը կանոնաւորուեցան և վեց ամիս ետքը հիւանդութենէն բնաւ հետք չմնաց

Բարիզ մատամ Ալտա տիւ Մօրէլ,

ՌՕՊԼԸՇՕն ձկան իւղի տեղ կը տրուի փոքրիկ տղոց և խիստ օգտակար արդիւնք կունենայ. կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։

466 Ա 5—13

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ, Գլազկօ, Միտըլզպրօյէն

և [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թէպս	2500
Անուպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյգըր	3000	Օսայրիս	2250
Ֆէառնոքսուս	3000	Թէբա	2250
Ֆարըզա	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կասըրնէ	1800
Մարէօթիս	2500	Վալէտա	1800

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուէթօլ խան

ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՚ՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible] Չըլտըխեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապեալ ցաւած ակռաներն ալ առանց ցաւ կը լեցնեն. ցաւեցնելու և [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ ակնակապաւ, ոսկի, կաուչուկ, և գեղեցկական արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դնելով [illegible], ծածկոցներէն, և այլ արդիական եղանակներով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թզմփ բերնացնող գեղերու և ամենակատարելագործեալ ապարատներու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնակարգութիւն.

Ս. Գ. Յանձնառու կիրակի օրերն ալ, (Ժամը [illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (Ժամը [illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառցիները կրնան գրել իրենց բնակարանէն, Թիւ 1 Խղաւխանի փողոց.

Լ'ԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ,

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 280 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ձիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօբօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հօբօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
: Գոլտմըն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնէնկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սաֆֆօ	111
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հէրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	173
Արբօսօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	119
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	120
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	132
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	154
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իաքօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբբօ	382
Պըֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթթօ	4100	Թօլէտօ	147
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	48
Գալիբսօ	1337	Էրաթօ	1481	Քէլսօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօրինօ	2307	Փալէրմօ	1637	Վաւրօ	191
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1823	Քօվնօ	1700	Փօլօ	510	Վօլօ	128
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Ռիալթօ	2223	Վօլթուռնօ	232
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	185
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	12
Գօլօրատօ	4235	Գիտանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի յունուար 5ին (Ն. Տ.)։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քէնչիւռ Մէյէթ խան, Ղալաթիա

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուրով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը քանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն էն 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըլլան Ընկերութեան և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսունի։ Նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	27·000·000
Պահեստի դրամ	»	52·002·500
Տարեկան հասոյթ	»	70·339·912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին.

Ներով։ 572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտոխ խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը
(20 Սեֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈՂԻՍ ՀԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջասօյն
Մաքրուհճըլար, Զարզըր խան, Թիւ 21 194

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 21 2 Ոտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 22 3 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ,հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 23 4 Ոտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 23/4 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 24 5 Ոտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

Միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Ընդհանուր գործակալ ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունվ. 4ին Ժօրժի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունվ. 5ին Ժօրժի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսիսք։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրբուլ և [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոն
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Օւրանիա	7268	Ալպաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2158
Ուլթօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօզզօ	1855
Բէտար	1878	Քամբանիա	12950
Տէլպուրկ	1614	Լուգանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Շէրգութ շոգենաւը, Նաւապետ Քարալինս, ընդհ. վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
— —	— —		
— —	— —		— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
2 —	2 50	1 50	2 —
2 45	3 25 Իւսկ. Գուզկ.	2 35	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	3 50	4 —
4 —	4 30 Իւսկ. Գուզկ.	5 —	5 10
4 40	5 30	5 45	6 27
5 20	6 15 Պէշիկթաշ	6 30	7 —
5 45 Պէշիկթաշ	6 50 »	7 15	7 50
6 30 »	7 40 »	8 20	8 35
7 15 »	8 25	8 50	9 —
8 —	9 —	10 — Գալաթ. Պէշիկ.	10 15
8 45 Պէշիկթաշ	9 40	10 40 » »	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	11 40	11 50
10 10 Պէշիկ. Գալաթ.	10 40 »	12 5	12 10
10 30 Գուզկունճուք	11 —		
10 55 »	11 25 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (108)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Դ. ՄԱՍ

Թ

ԺԱԳ ՊԷՐԹԻ ՁԵՌՔԸ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Երբոր Ժագ ներս մտաւ, Պ. Կրօսս ինկոյն աղաղակեց.

—Ա՛հ, Պ. տը Համէլն է. բայց ի՛նչ հով զձեզ հոս կը բերէ։

—Կը հասկնամ որ գէշ մեկնութիւն մը կու տաք իմ այցելութեանս, սիրելի մաէսթրօ, պատասխանեց Ժագ։

—Հազար ներողութիւն, չարունակեց Պ. Կրօսս, գրաւ կը դնեմ որ՝ արդէն իսկ գուշակած եմ ձեր այցելութեան նպատակը։

—Եթէ իրօ՛ք գուշակած էք, մեծ զարմացման մէջ պիտի թողուք զիս։

—Կը կարծեմ թէ եկած էք դեր մը խնդրելու իմ մէկ խաղիս մէջ։

—Ի՛նչ...

—Պզտիկ դեր մը ձեր Պիչօնէթին համար։ Բայց սիրելիս, թէեւ շատ պիտի ուզէի ձեզի ծառայութիւն մը մատուցանել, բայց հաւատացէք որ անկարելի պիտի ըլլայ այդ բանը։

—Ներողութի՛ւն, սիրելի վարպետ... ես...

—Իրապէս անկարելի է ըսածնիդ։

—Բայց վերջապէս...

—Սիրելի բարեկամս, նախ որ բոլոր դերերը բաժնուած են արդէն ու կարելի չէ...

—Խնդրեմ, մտիկ ըրէք զիս...

—Կեցցէ՛ քնարերգական արուեստը։ Անմահն Վակնէր իմ ճամբաս հարթեց և ես իր գծած ուղղութեամբ կը յառաջանամ կատարեալ յաջողութեամբ։

—Վերջացուցէ՛ք, սիրելի վարպետ։

—Այո՛։

—Շնորհակալ եմ։ Ես եկած եմ ձեզմէ խնդրելու օրիորդ Պէրթ Մէյլանի ձեռքը։

—Ի՞նչ... կը ծիծաղի՞ք վրաս։

—Աստուած չընէ։

—Բայց այդ կատակը...

—Սիրելի վարպետ, բնաւ կատակ ընել չեմ սիրեր... և այս պահուս շատ լրջօրէն կը խօսիմ։ Լաւ նայեցէք ինծի, չեմ կարծեր որ ըսածիս մասին տարակուսելու պատճառ մը ունենաք։

—Աւա՜ղ, սիրելի պարոն, իրա՞ւ սիրահարած էք Պէրթ Մէյլանի։

—Կը պաշտեմ զինքը։

—Բայց չեմ կրնար հաւատալ. գիտէ՞ք թէ ինչ նոր շահատակութիւն մը ըրաւ այդ աղջիկը։

—Այո՛։

Երգահանը զարմանքոտ նայուածքով մը սկսաւ Ժագը դիտել։

—Գիտէ՛ք..., ըսաւ քիչ մը ետքը։

—Կատարելապէս։ Օրիորդ Մէյլան փախաւ այն վանքէն ուր փակուած էր Նովվուարի Պ. Մարքիզին կողմէ։

—Ճիշդ է։ Մայր Սէն-Մօնիք ինկոյն փութաց ինծի իմացնել այդ փախուստը։ Ես ալ ոստիկանութեան հաղորդեցի։ Եթէ ձեռք ձգուի, չիփ չիտակ զգաստարան պիտի առաջնորդեն զայն, առանց այլ և այլի։

—Սիրելի վարպետ, ոստիկանութիւնը չպիտի յաջողի զայն ձեռք ձգել։

—Ուրեմն գիտէ՞ք անոր ուր ըլլալը։

—Այո՛, իմ բարեկամներուս տունը կը գտնուի։

—Ի՞նչ, ձեր բարեկամներուն, տա՛ւնը...։ Ուրեմն դո՞ւք զինքը վանքէն առեւանգեցիք, պարոն տը Համէլ։

—Ես..., բայց...։

—Վայ սատանայ, չիտակը չէի սպասեր որ Պ. տը Նովվուարի քեռորդին և Ժօժէն տը Համէլ գնդապետին տղան այդ տեսակ բան մը ընէ. իրաւ որ հրացանակիրներու ժամանակը կը յիշեցնէք ինծի։

Եւ հակառակ իր բարկութեան, երգահանը խնդալ սկսաւ։

Ժագ չարունակեց։

—Սիրելի Պ. Կրօսս, ես չեմ առեւանգած օրիորդ Պէրթը։

—Ա՛հ, բայց ո՞վ առեւանգած է զայն։

—Չեմ գիտեր, և թէ երբեք գիտնայի ալ, ձեզի չպիտի ըսէի։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ գաղտնիք մըն է ատ և այդ գաղտնիքը իմս չէ։ Ինչ որ ձեզի կրնամ ըսել սա է որ ես օրիորդ Պէրթը վտանգի մէջ գտայ անանկ տեղ մը զոր չեմ կրնար ձեզի յայտնել։ Այդ վտանգէն ազատելէ ետքն է որ ես օրիորդը յանձնեցի պատուաւոր ու ապահով ձեռքերու։

—Այդ օրիորդին վերաբերող ամէն խնդրի մէջ անպատճառ պէտք է որ գաղտնիք մը գտնուի։ Շիտակը սիրելի պարոն, ես ձանձրացած եմ ալ։ Օ՛հ, ալ կը բաւէ։ Իրեն հետ ամուսնանալ կը փափաքիք, անանկ չէ՞։

—Է՛ն սիրելի փափաքս է ատ։

—Դուք որբ էք արդէն և ոչ ոք կրնայ ձեզի արգելք ըլլալ։

—Այո՛, ոչ ոք։

—Ուրեմն շատ աղէկ, ամուսնացէք իրեն հետ։ Քիչ մը վերջը ոստիկանութեան կը ծանուցանեմ թէ գտած եմ աղջիկը ու կը խնդրեմ որ ալ անով չզբաղին։

—Շատ շնորհակալ եմ։

—Այսպէսով խնդիրը կրնայ կարգադրուած նկատուիլ։ Լիովին կը հաւանիմ ձեր ամուսնութեան։

—Կրկին շնորհակալ եմ ձեզի։

—Կը մնայ նաեւ հաւանութիւնը ստանալ Պ. Կամիլէի՝ որ պաշտօնապէս ինծի հետ ստանձնած էր Պէրթ Մէյլանի հոգը։ Կը ճանչնա՞ք զինքը։

—Շատ քիչ։

—Կ'ուզէ՞ք որ ինծի հետ անմիջապէս իրեն երթանք։

—Բայց անշուշտ։

—Եկէք։ Ա՛հ, չէք գիտեր որչա՛փ կը փափաքիմ ազատիլ այդ հոգէն։

Երկուքը մէկ դուրս ելան և ուղղուեցան Ռօշֆուքօ փողոցը, ուր Ապէլ Կամիլէ նկարիչը չքեղ բնակարան մը վարձած էր։

Յիսունըհինգ տարեկան նիհար մարդ մըն էր, վայելուչ երեւոյթով։

Իր նկարներուն մէջ այդ մարդը շատ ժողովրդական մնացած էր, որովհետեւ միշտ ժողովրդական կեանքին դրուագները կը վերակենդանացնէր։

Պ. Կամիլէ շատ լաւ ընդունելութիւն մը ըրաւ երկու այցելուներուն։

—Սիրելի բարեկամս, ըսաւ Պ. Կրօսս, ձեզի կը բերեմ Պ. Ժագ տը Համէլը զոր անշուշտ կը ճանչնաք։

Պ. Կամիլէ ձեռքը կարկառեց երիտասարդին։

—Արդէն քանի մը հեղ զինքը տեսնելու երջանկութիւնը ունեցած եմ ըսաւ։

—Պարոնը ձեզմէ շնորհ մը պիտի խնդրէ։

—Իր փափաքները ինչ որ ա՛լ ըլլան, պատրաստ եմ գոհացնելու։

—Պ. տը Համէլ կ'ուզէ ամուսնանալ այն աղջկան հետ՝ որ մեր պաշտպանութեան յանձնուած է։

Պ. Կամիլէ ինքն ալ չկրցաւ զարմանքը զսպել։

Ինքն ալ կատակ կարծեց և գործը կատակի դարձուց ըսելով։

—Ապահովաբար պարոնը պատիւ մը կ'ընէ մեզի։ Բայց բնական է որ նախապէս պիտի ուզենք որոշ տեղեկութիւններ ձեռք ձգել իր մասին, հասկնալու համար թէ իրօք արժանի՞ է օրիորդ Պէրթ Մէյլանի։

—Ձեր պարտականութիւնն է անշուշտ լիովին տեղեկանալ իմ մասիս, պատասխանեց սպան միամտաբար, առանց ըղձալու թէ նկարիչը կատակ կ'ընէր։

—Ֆիզիքապէս գէշ չէ՛ք, չարունակեց Պ. Կամիլէ։

Ժագ մինչեւ մազերուն արմատը շիկնեցաւ։

—Առողջութիւննիդ լաւ է, չէ՞։

—Կը կարծեմ թէ։

—Հարո՞ւստ էք։

(Շարունակելի)